

КОМІТЕТ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
З ПИТАНЬ БОРОТЬБИ З ОРГАНІЗОВАНОЮ ЗЛОЧИННІСТЮ І КОРУПЦІЇ

**ЗДІЙСНЕННЯ КОНВЕНЦІЇ ОРГАНІЗАЦІЇ
ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ ПРОТИ КОРУПЦІЇ –
ОЦІНКА ГРОМАДЯНСЬКОГО
СУСПІЛЬСТВА**

[ЗАСІДАННЯ “КРУГЛОГО СТОЛУ”]

УДК [342.536:343.35](477)

ББК 67.9(4УКР)400.6

С49

ЗДІЙСНЕННЯ КОНВЕНЦІЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ ПРОТИ КОРУПЦІЇ – ОЦІНКА ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА / Комітет Верховної Ради України з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією. – К. ФОП Москаленко О.М., 2011. – 68 с.

У пропоноване друковане видання включено матеріали проведеного у Комітеті Верховної Ради України з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією 7 грудня 2011 року з нагоди Міжнародного дня боротьби з корупцією засідання "круглого столу" на тему: "Здійснення Конвенції Організації Об'єднаних Націй проти корупції – оцінка громадянського суспільства".

Засідання "круглого столу" проведено за підтримки Департаменту юстиції США та Програми сприяння Парламенту II.

Електронну версію цього видання розміщено на веб-сайті Комітету Верховної Ради України з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією – crimecor.rada.gov.ua.

Відповідальний за випуск Сорочик Ю. Ю., завідувач секретаріату Комітету Верховної Ради України з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією, кандидат юридичних наук, заслужений юрист України.

Ця публікація здійснена за сприяння голови підкомітету з питань забезпечення прав і свобод людини та співпраці з правозахисними органами Комітету Верховної Ради України з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією Фельдмана О. Б.

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

Програма сприяння
PAP II Парламенту II
Програма розвитку законотворчої політики

INDIANA UNIVERSITY

JOHN GLENN SCHOOL
OF PUBLIC AFFAIRS

Друк брошури здійснено за підтримки Відділу демократії і врядування Місії USAID в Україні, Молдові та Білорусі відповідно до умов угоди № AID 121-A-00-03-00008 (Програма сприяння Парламенту II: Програма розвитку законотворчої політики).

Думки і твердження, висловлені в публікаціях, відображають особисту позицію авторів і можуть не співпадати з позицією USAID, ПСП II та Університету штату Огайо.

Електронна версія видання розміщена на веб-сайтах: Комітету Верховної Ради України з питань боротьби з організованою злочинністю та корупцією (<http://crimecor.rada.gov.ua>) та Програми сприяння Парламенту II (ПСП II) (<http://pdp.org.ua>).

ISBN 978-966-2214-12-0

ББК 67.9

ЗМІСТ

Виступи учасників засідання

БЕВЗ В. А., Голова Комітету Верховної Ради України з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією.....	5
ПАНОВА Елена, заступник директор Представництва Програми розвитку ООН в Україні.....	7
СІВЕРС Р. В., заступник директора Департаменту антикорупційного законодавства та законодавства про правосуддя Міністерства юстиції України, урядовий експерт для цілей процесу огляду Конвенції Організації Об'єднаних Націй проти корупції.....	9
ФЕЩЕНКО О. Ю., перший заступник Голови Державної служби фінансового моніторингу України.....	14
ГАВРИЛЮК М. І., заступник Генерального прокурора України.....	15
БЕШТА А. П., заступник директора Департаменту міжнародних організацій Міністерства закордонних справ України.....	18
КЛИМОВИЧ О. В., експерт громадської організації “Центр європейської інтеграції”.....	20
ВЕРНИДУБОВ І. В., голова підкомітету з питань законодавчого забезпечення боротьби з організованою злочинністю і корупцією та імплементації світових антикорупційних стандартів Комітету Верховної Ради України з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією.....	22
МРАЧКОВСЬКИЙ В. С., голова постійної комісії Вінницької обласної ради з питань зміцнення законності, правопорядку, боротьби з корупцією, охорони прав і свобод громадян.....	23
РЯБЕКА О. Г., голова підкомітету з питань законодавчого забезпечення антикорупційної політики, контролю за дотриманням прав громадян, взаємодії з громадськими та іншими організаціями Комітету Верховної Ради України з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією.....	28
ХМАРА О. С., президент громадської організації “Творче об'єднання “ТОРО”.....	29
ОМЕЛЬЧЕНКО Г. О., голова підкомітету з питань міжнародного співробітництва у сфері боротьби з організованою злочинністю і тероризмом та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом Комітету Верховної Ради України з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією.....	33
СУПРУН О. В., голова громадської організації “Комітет по боротьбі з корупцією та захисту прав”.....	36

ЛАВРЕНЮК Ю. Ф., голова громадської організації “Всеукраїнська спеціальна колегія з питань боротьби з корупцією і організованою злочинністю”	40
ЯКИМЮК Б. М., голова правління громадської організації “Антикорупційна рада України”	42
ГАВРИЛЮК М. І., заступник Генерального прокурора України	45
РЯБОШАПКА Р. Г., заступник директора Департаменту юридичного забезпечення Секретаріату Кабінету Міністрів України	46
ГУДИМА О. В., народний депутат України першого скликання	47
ОЛІЙНИК О. В., член правління громадської організації “Асоціація правників України”	48
БЕВЗ В. А., Голова Комітету Верховної Ради України з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією	50
Невиголошені виступи	
ЛІПСЬКИЙ Д. В., заступник Голови Вищого адміністративного суду України	52
МАЛЯР Г. В., заступник начальника відділу правових проблем митної справи Державного науково-дослідного інституту митної справи	53
Список учасників засідання	58

СТЕНОГРАМА

засідання “круглого столу”
у Комітеті Верховної Ради України з питань боротьби
з організованою злочинністю і корупцією на тему:

“ЗДІЙСНЕННЯ КОНВЕНЦІЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБ’ЄДНАНИХ НАЦІЙ ПРОТИ КОРУПЦІЇ – ОЦІНКА ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА”,

7 грудня 2011 року

Веде засідання Голова Комітету В. А. БЕВЗ

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добрий день, шановні друзі! Радий вітати вас у стінах Верховної Ради України і запросити до роботи нашого “круглого столу” на тему: “Здійснення Конвенції Організації Об’єднаних Націй проти корупції – оцінка громадянського суспільства”.

Шановні учасники засідання! Вітаючи вас від імені Голови Верховної Ради України та профільного Комітету з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією, запрошуючи вас до співпраці, висловлюю впевненість, що сьогоднішня наша розмова сприятиме подальшому поглибленню розумінню в Україні проблеми корупції та ролі в її подоланні Конвенції Організації Об’єднаних Націй. Саме з цією метою Генеральна Асамблея Організації Об’єднаних Націй у жовтні 2003 року проголосила 9 грудня Міжнародним днем боротьби з корупцією, напередодні якого ми проводимо наше засідання.

Комітет розуміє, що тільки за участю широкого загалу громадськості ми зможемо досягти конкретних практичних результатів у загальнодержавній справі запобігання та протидії корупції. Виходячи з цих міркувань, і визначено тему нашої розмови: оцінка громадянським суспільством стану роботи щодо здійснення Конвенції Організації Об’єднаних Націй проти корупції. Ми розуміємо, що час, який минув з дня набуття Україною статусу сторони цієї Конвенції, є не надто значним, для того щоб підбивати

загальні підсумки додержання визначених ООН світових антикорупційних стандартів. Принагідно хочу повідомити, що Україна ратифікувала дану Конвенцію 18 жовтня 2006 року.

Ви знаєте, що положення оновленого вітчизняного антикорупційного законодавства введені в дію з 1 липня 2011 року, а визначені Законом України “Про засади запобігання і протидії корупції” вимоги щодо фінансового контролю суб’єктів публічної служби вводяться в дію з 1 січня 2012 року. Комітет вважає, що часу для роздумів немає, тому найближчим часом необхідно завершити налаштування загальнодержавного механізму, який має включати ресурси всіх, без винятку, органів державної влади та органів місцевого самоврядування. Такі завдання комітет визначив на своєму вересневому, цього року, засіданні.

Зрозуміло, що передовсім ця вимога стосується визначених на законодавчому рівні спеціально уповноважених суб’єктів у сфері протидії корупції, керівництво яких бере участь у нашому сьогоднішньому засіданні.

Таким чином, органи прокуратури сьогодні представляє заступник Генерального прокурора Гаврилук Михайло Іванович, спецпідрозділ Міністерства внутрішніх справ України – Федосов Едуард Вікторович, Головне управління по боротьбі з корупцією та організованою злочинністю центрального апарату Служби безпеки України – Калюжняк Анатолій Миколайович, Державну податкову службу – Сорокін Сергій Миколайович, Військову службу правопорядку Збройних Сил України – Харчишин Сергій Анатолійович, Верховний Суд України – Гриців Михайло Іванович, Вищий адміністративний суд України – Ліпський Дмитро Володимирович.

У засіданні беруть участь пані Елена Панова, заступник директора Представництва Програми розвитку Організації Об’єднаних Націй в Україні, інші представники цього офісу та офісу Координатора системи ООН в Україні, а також Франческо Кеккі, уповноважений представник Братиславського регіонального офісу Програми розвитку ООН, та Елеонора Валентайн, директор Програми сприяння парламенту України.

На засіданні присутні керівники і представники заінтересованих центральних органів виконавчої влади, голови постійних комісій Верховної Ради Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських рад, які опікуються питаннями запобігання

корупції і етичної поведінки, представники інституцій громадянського суспільства.

Шановні колеги, запропоновані вашій увазі друковані матеріали, а також документи, оприлюднені на веб-сайті Комітету, на нашу думку, достатньою мірою розкривають загальний стан здійснення в Україні Конвенції Організації Об'єднаних Націй проти корупції, а регламентні документи Конференції держав – учасниць Конвенції досить докладно визначають подальші завдання щодо здійснення Конвенції.

Комітет очікує, що сьогоднішня наша розмова сприятиме започаткуванню і налагодженню конструктивної співпраці компетентних органів державної влади та інституцій громадянського суспільства у справі запобігання і протидії корупції.

Переходимо безпосередньо до нашої роботи. Перед тим як надати слово наступному промовцю, я хотів би поінформувати вас, що відбувається синхронний переклад, на це потрібен певний час, тому просив би цей момент враховувати. Секретаріат нашого Комітету пропонує регламент для виступів – 7 хвилин. Прошу дотримуватися цього регламенту.

А тепер дозвольте надати слово Елені Пановій, заступникові директора Представництва Програми розвитку Організації Об'єднаних Націй в Україні. Прошу.

ПАНОВА ЕЛЕНА, заступник директора Представництва ПРООН в Україні.

Шановний пане Голово! Шановні колеги! Передусім дозвольте привітати вас від імені Постійного представника Програми розвитку ООН в Україні, який не зміг бути тут з нами, але якого дуже цікавлять результати сьогоднішньої дискусії. Це велика честь для Програми розвитку ООН в Україні та для мене особисто звертатися до такої визначної групи експертів, представників влади та громадянського суспільства, які зібралися тут, для того щоб спільно обговорити стан справ із запровадженням Конвенції ООН проти корупції, яка ратифікована Україною п'ять років тому.

Дозвольте висловити подяку Комітету Верховної Ради України з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією за організацію цього заходу напередодні Міжнародного дня боротьби з корупцією, який 9 грудня відзначатиметься в усьому світі.

Загально визнано, що корупція є однією з перешкод на шляху розвитку країни та серйозною загрозою ефективності проведення національної політики. Пані та панове, за даними впливової дослідницької організації Global Financial Integrity, світ щороку втрачає 1 трильйон доларів через незаконні фінансові транзакції. На кожен долар офіційної фінансової допомоги, яку отримують країни, що розвиваються, на цілі розвитку, припадає 10 доларів втрат через корупцію та інші злочини. Корумповані країни частіше порушують права незахищених груп населення.

Позитивним є те, що Конвенція ООН проти корупції дедалі більше набуває потужності та політичної підтримки. Однак виконання цієї Конвенції – складний багатогранний процес, що вимагає створення відповідних національних інструментів, правильного збору інформації та аналізу даних з приводу фактичних і юридичних недоліків виконання Конвенції, а також відповідної технічної допомоги.

Система ООН, включаючи Програму розвитку, надає державам допомогу в боротьбі з корупцією, у підвищенні прозорості та відповідальності, що є заходами із встановлення демократичного порядку. Ця робота тісно пов'язана з нашим мандатом щодо сталого розвитку людства і досягнення Цілей розвитку тисячоліття.

Розуміючи, що корупція є перешкодою на шляху розвитку, Програма розвитку ООН у співпраці зі своїми партнерами розробила низку методик, інструментів і належних практик для реагування на ризики корупції, а також для запровадження партнерства у боротьбі з корупцією в таких секторах, як освіта, охорона здоров'я, екологія. Ці інструменти дають можливість проводити аналіз ризиків корупції. Розроблено також методологічні принципи щодо запровадження самооцінки в рамках Конвенції. Програма розвитку ООН в Україні із задоволенням надасть вам простий, легкий доступ до цих ресурсів.

Хочу відзначити, що Україна була однією з перших держав у Європі та в регіоні СНД, яка пройшла самооцінку відповідності Конвенції у 2010 році. Цього року Україна приєдналася до урядової ініціативи “Партнерство “Відкритий уряд”, що сприяє відкритості інститутів влади. Прийнято важливий Закон “Про доступ до публічної інформації”. Створено Національний антикорупційний комітет, що відповідає за впровадження і моніторинг відповідного законодавства. Нещодавно затверджена Державна програма щодо запобігання і протидії корупції на 2011–2015 роки.

Ми вітаємо ці зміни, але визнаємо, що існує значний простір для подальшого розвитку, і багато що ще треба зробити, зокрема в царині реалізації цих ініціатив. У зв'язку з цим ми хотіли б наголосити на ключовій ролі активного залучення громадян та конструктивної співпраці всіх заінтересованих сторін.

І на завершення я хотіла б процитувати слова Генерального секретаря ООН Пан Гі Муна, який сказав: “Дуже часто в минулому корупція сприймалася як даність, але тепер ставлення до неї змінюється. В усьому світу зростає нетерпимість до корупції, і всі ми відповідаємо за кроки з подолання корупції”.

Я хотіла б ще раз подякувати шановному пану Бевзу, Голові Комітету Верховної Ради України з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією, за його керівництво та самовіддану працю для організації цього заходу та побажати всім плідної і конструктивної дискусії.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякуємо.

Слово надається Роберту Валерійовичу Сіверсу, заступнику директора Департаменту антикорупційного законодавства та законодавства про правосуддя Міністерства юстиції України. Прошу.

СІВЕРС Р. В., заступник директора Департаменту антикорупційного законодавства та законодавства про правосуддя Міністерства юстиції України. Дякую.

Я хочу привітати всіх з такою знаменною подією. Це справді дуже актуальне питання. І хотів би висловити декілька тез як урядовий експерт, який брав участь у підготовці запитальника, коли проходила оцінка України, і як експерт, який оцінював стан законодавства Російської Федерації в частині відповідності Конвенції ООН проти корупції.

Насамперед хотів би зазначити, що Конвенція ООН проти корупції є одним з найважливіших інструментів, який, на відміну від інших, є основою для міжнародних антикорупційних ініціатив всіх держав, які є членами ООН, тобто всесвітнім інструментом.

З метою надання державам-учасникам допомоги в процесі імплементації Конвенції конференція держав – учасниць Конвенції 2009 року запровадила механізм моніторингу стану її імплементації, і Україна як учасниця

першого циклу вказаного механізму підлягала відповідному моніторингу. На сьогодні такий огляд вже завершено, триває процедура остаточного узгодження проекту звіту за результатами цього огляду.

Отже, коментуючи стан імплементації Конвенції, варто звернути увагу на те, що глава третя стосовно криміналізації умовно розділена на дві частини: статті, які є обов'язковими для імплементації в національне законодавство, і ті, які є факультативними.

Обов'язкові передбачають відповідальність за такі правопорушення: підкуп національних посадових осіб, підкуп іноземних публічних осіб, вимагання або одержання хабара національними посадовими особами, розкрадання, неправомірне привласнення або інше нецільове використання майна публічною посадовою особою, відмивання доходів, одержаних злочинним шляхом, перешкоджання здійснення правосуддя. Таким чином, до обов'язкових статей включені діяння, які є безпосередньо корупційними або тісно пов'язані з ними, оскільки дають можливість правопорушникам захистити себе і свої доходи від правоохоронних структур. Саме тому їх криміналізація визнана на міжнародному рівні обов'язковою.

Окрема частина глави третьої стосовно криміналізації присвячена правопорушенням, можливість визнання яких кримінально карними є факультативною. Тобто на практиці це означає, що кожна держава-учасниця щонайменше повинна винести це питання на розгляд законодавчого органу. Це стосується таких злочинів, як зловживання впливом, зловживання службовим становищем, незаконне збагачення, підкуп, розкрадання майна у приватному секторі, приховування майна, здобутого внаслідок корупційного злочину. Окремі норми даної глави стосуються також питань участі, замаху та підготовки до вчинення правопорушення, відповідальності юридичних осіб за корупційні правопорушення, юрисдикції та здійснення правоохоронної діяльності.

Слід зазначити, що кримінальна відповідальність за низку передбачених Конвенцією правопорушень вже була передбачена Кримінальним кодексом України до ратифікації Конвенції. Це, зокрема, зловживання службовим становищем, одержання та давання хабара в публічному секторі, привласнення, розтрата майна чи заволодіння ним шляхом зловживання, легалізація коштів, одержаних злочинним шляхом, та злочини проти правосуддя. Водночас цього було недостатньо, оскільки ціла низка діянь не була криміналізована на момент ратифікації Конвенції.

Верховною Радою ухвалено Закон України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відповідальності за корупційні правопорушення”. Він йшов у пакеті з базовим законом, і з набранням ним чинності більшість положень глави третьої, яка стосується криміналізації, повністю або більшою мірою виконана нашою державою. Зокрема, законом проведено у відповідність з Конвенцією перелік службових осіб, які є суб'єктами відповідальності за злочини у сфері службової діяльності. До них віднесено посадових осіб іноземних держав та міжнародних організацій. Більш широкого трактування набуло поняття активного хабарництва, його визначено як окремий склад злочину, таким чином криміналізовано не лише давання, а й пропозицію хабара.

Варто зазначити, що в Конвенції йдеться про відповідальність не лише за пропозицію хабара, а й за обіцянку хабара. Однак у нашому випадку цього не потрібно окремо вписувати в Кримінальному кодексі, оскільки інститут замаху на вчинення злочину, в принципі, дає змогу говорити про те, що Україна імплементувала це положення відповідно до керівництва для законодавчих органів, розробленого фахівцями Секретаріату ООН. Там прямо вказано, що цього на національному рівні достатньо.

Відповідно до загальновизнаних міжнародних стандартів, включаючи й норми Конвенції, держава повинна приділяти увагу питанням подолання корупції не лише в публічному секторі, а й у приватному. Таким чином, підкреслено важливість забезпечення доброчесності при здійсненні економічної, фінансової та комерційної діяльності. Саме тому в Кримінальному кодексі було диференційовано кримінальну відповідальність за корупційну діяльність у приватному секторі. Таким чином, окремі злочини отримали свою регламентацію, зокрема, перевищення повноважень та зловживання повноваженнями службовими особами юридичних осіб приватного права. Крім того, запроваджено кримінальну відповідальність за активне та пасивне хабарництво за участю таких осіб. І з урахуванням особливостей, які існують в нашій державі щодо системи надання публічних послуг, окремо криміналізовано діяння осіб, які надають такі послуги, – аудиторів, нотаріусів, оцінювачів, третейських суддів та інших.

Незважаючи на те, що певна кількість норм Конвенції має факультативний характер, зокрема стосовно незаконного збагачення і торгівлі впливом, Україна запровадила відповідні норми у Кримінальному кодексі.

Загалом слід відзначити, що більш деталізований перелік так званих корупційних злочинів є відповіддю на різноманіття сучасних корупційних практик. Цей підхід також покликаний забезпечити чіткість у питаннях кваліфікації діянь правоохоронними органами та судами.

Разом з тим низка питань залишилися неврегульованими навіть після прийняття зазначеного закону. На сьогодні залишається невирішеним питання відповідальності юридичних осіб. Варто зазначити, що ця норма Конвенції є факультативною. Однак інші міжнародно-правові документи та інші зобов'язання України, зокрема йдеться про ГРЕКО, Стамбульський план, вимагають від нашої держави розглянути це питання.

У процесі імплементації перебувають на сьогодні питання арешту та конфіскації не лише прямих, а й конвертованих доходів від корупційної діяльності, а також майна та обладнання, які використовувалися як знаряддя чи засоби вчинення злочину. Йдеться про законопроект, який перебуває на розгляді Верховної Ради, про внесення змін до Кримінального та Кримінально-процесуального кодексів України щодо вдосконалення процедури здійснення конфіскації. Він вже прийнятий у першому читанні 18 жовтня і на сьогодні доопрацьовується Комітетом з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності за участю Міністерства юстиції.

Варто зазначити, що особливістю національної правової системи є те, що вона містить інститут адміністративної відповідальності. Це відповідальність за правопорушення з більш низьким рівнем суспільної небезпеки. Таким чином, Кодекс про адміністративні правопорушення передбачає відповідальність за окремі корупційні правопорушення. Хоча це й не перешкоджає імплементації Конвенції ООН проти корупції, однак таке співіснування можливе лише за умови чіткого розмежування цих двох видів відповідальності, що на сьогодні, на жаль, зроблено не до кінця. Є відповідні рекомендації ГРЕКО щодо необхідності розмежувати ці дві відповідальності і чітко визначити критерії. На сьогодні майновий критерій використовується, але чіткості в цьому немає. Насправді немає не лише для експертів ГРЕКО, а й для багатьох правоохоронних органів, які вже застосовують це законодавство. Треба визнати, це справді проблема.

Окремі положення Конвенції імplementовано в нормах Закону “Про засади запобігання і протидії корупції”. Зокрема, йдеться про положення щодо державного захисту осіб, які надають допомогу в запобіганні і про-

тидії корупції. Цей підхід має знайти подальший розвиток. На сьогодні закон містить тільки відсильну норму. Закон також передбачає правила щодо усунення наслідків корупційних правопорушень. З метою імплементації Конвенції закон передбачає обов'язок посадових і службових осіб органів державної влади повідомляти правоохоронні органи про виявлені корупційні правопорушення.

Разом з тим лише частково вирішеним залишається питання стосовно функціонування спеціалізованих правоохоронних органів чи персоналу з питань протидії корупції, оскільки немає чіткого переліку спеціально уповноважених суб'єктів протидії корупції в усіх правоохоронних структурах.

Загалом можна констатувати, що Україна на 90 відсотків імплементувала положення Конвенції ООН проти корупції. Більшість положень, не імплементованих у національне законодавство, мають факультативний характер, а отже, не є обов'язковими в сенсі їх імплементації, а обов'язкові лише для розгляду законодавчим органом. Наприклад, питання відповідальності юридичних осіб можна вважати теж виконаним відповідно до цієї Конвенції, оскільки воно було предметом розгляду Верховної Ради, яка спочатку прийняла відповідний закон, а потім його скасувала.

Слід усвідомлювати, що Конвенція ООН проти корупції є досить м'яким інструментом і не містить якихось жорстких позицій чи санкцій щодо держави, яка не імплементувала її повністю в національне законодавство. На відміну від інструментів ГРЕКО та зобов'язань України за Стамбульським планом. Тобто хоча можна стверджувати, що ми імплементували цю Конвенцію, нам не слід зупинятися, оскільки щодо інших інструментів ми цього не виконали, тож слід зосередитися на цьому.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Роберте Валерійовичу. Найголовніше, щоб ми цю проблему не заговорили, це дуже важливо для нашого суспільства. Тут я з вами не можу не погодитися, це однозначно. Однак наш комітет та й, напевно, всю державу, людей і суспільство турбує інша проблема: чи будемо ми діяти, чи будемо тільки проводити наради і радитися, як діяти? Це дуже важливо.

У зв'язку з цим наш комітет дуже турбує лист, направлений міністром юстиції на ім'я Президента стосовно недоцільності створення спеціально уповноваженого органу щодо боротьби з корупцією. Нас турбують роз-

мови в суспільстві щодо надмірної декриміналізації законодавства, тоді як Конвенція 2003 року, на яку ви посилалися, говорить про зовсім інше. Тому я можу підсумувати ваш виступ тільки одним: на жаль, поки що ми дійсно погані учні. Але продовжимо нашу роботу.

До слова запрошується Олексій Юрійович Фещенко, перший заступник голови Державної служби фінансового моніторингу України. Прошу.

ФЕЩЕНКО О. Ю., перший заступник голови Державної служби фінансового моніторингу України.

Дякую. Шановний Валерію Ананійовичу! Шановні учасники “круглого столу”! Конвенція Організації Об’єднаних Націй проти корупції містить певні положення, які стосуються протидії відмиванню коштів. Зокрема, це статті 14, 23, 31, 52 і 58, якими встановлюються вимоги щодо створення в державі системи протидії відмиванню коштів, щодо вимог ідентифікації клієнта, щодо вжиття фінансовими установами належних заходів обачності, щодо певного контролю за переказами коштів, щодо належної криміналізації відмивання коштів, одержаних від корупційних злочинів, щодо створення підрозділу фінансової розвідки.

Станом на сьогодні ми з впевненістю можемо стверджувати, що ці положення в українське законодавство імplementовані та реалізовані на практиці. Так, ще 2010 року прийнято нову редакцію Закону України “Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) коштів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму”, яким більшість рекомендацій FATF імplementовані. Ті положення, які залишилися не втіленими, у квітні – травні цього року реалізовані шляхом прийняття Верховною Радою ще трьох законів. Це підтверджено експертами FATF, які у вересні цього року приїздили до України, а в жовтні на пленарному засіданні FATF прийнято рішення про виключення України з переліку держав, які раніше мали стратегічні недоліки системи протидії відмиванню коштів.

Отже, ми можемо констатувати, що в частині протидії відмиванню коштів вимоги Конвенції Україною виконані, в Україні працює ціла система. Зокрема, працює національний підрозділ фінансової розвідки – Державна служба фінансового моніторингу України.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Справді, втішно, що Україну виключили. Найголовніше тепер знову не скотитися до тієї самої декриміналізації, про яку я щойно казав. Чи не так?

Запрошується до слова заступник Генерального прокурора Михайло Іванович Гаврилюк. Михайле Івановичу, прошу вас.

ГАВРИЛЮК М. І., заступник Генерального прокурора України.

Шановні учасники «круглого столу»! Я щиро вдячний організаторам за запрошення і можливість виступити з нагоди відзначення Міжнародного дня боротьби з корупцією.

За рівнем небезпеки корупція перевершує інші види правопорушень. Будучи спрямованою на підрив економічних, правових і соціальних основ суспільства, вона несе реальну загрозу не тільки окремо для кожного демократичного інституту, а й для конституційного ладу держави.

Україна є складовою частиною світового суспільства і відчуває ті самі негативні наслідки цього ганебного явища, що й інші країни. Усвідомлення такого становища спонукає нашу державу на активну боротьбу з корупцією та тісне міжнародне співробітництво в цій сфері. При цьому зовнішнім стимулом виступає необхідність підвищення іміджу держави на міжнародній арені, а внутрішнім – розвиток національної економіки, оскільки оцінки міжнародних експертів мають істотний вплив на привабливість економіки держави для іноземних інвесторів.

Україна приєдналася до Конвенції Організації Об'єднаних Націй проти корупції, а також до Кримінальної конвенції про боротьбу з корупцією та до Цивільної конвенції про боротьбу з корупцією. Зазначені документи відіграли ключову роль у створенні міжнародних стандартів протидії і запобігання корупції, передовсім у напрацюванні правових норм та режимів державного регулювання в цій сфері.

Конвенцію Організації Об'єднаних Націй проти корупції взагалі називають антикорупційним документом глобального значення. Вона посилює політичні зобов'язання держав, які до неї приєдналися, щодо боротьби з корупцією і визначає спільні шляхи протидії цьому явищу. Україна активно і широко залучилася до цього процесу, підписавши низку важливих міжнародних документів.

Транснаціональний характер корупції передбачає необхідність налагодження ефективної взаємодії правоохоронних органів і на національному,

і на міжнародному рівнях. Чинним законодавством передбачено встановлення та підтримання правоохоронними і контролюючими органами контактів з відповідними органами іноземних держав та взаємодії з ними щодо вирішення проблем боротьби з корупцією. На сьогодні наша країна є учасницею більш як 150 міждержавних угод та договорів щодо боротьби з організованою злочинністю і корупцією. Зокрема, Генеральною прокуратурою укладено більше 30 угод про співробітництво з прокуратурами іноземних держав.

У зв'язку з набранням для України чинності Цивільною конвенцією Ради Європи про боротьбу з корупцією з 1 січня 2006 року наша країна стала 40-м членом Групи держав Ради Європи проти корупції (GRECO). Приєднавшись до неї, Україна зобов'язалася брати участь у процесі взаємних оцінок щодо виконання антикорупційних рекомендацій цієї міжнародної організації. Проведені раунди оцінки було присвячено діяльності спеціальних органів, що борються з корупцією, імунітету посадових осіб щодо кримінального переслідування, запобіганню корупції в системі державного управління.

Ще одним з напрямів співробітництва у сфері запобігання та протидії корупції є участь в Організації економічного та соціального розвитку. Держави, що приєдналися до цієї ініціативи, схвалили Стамбульський план дій, основними принципами якого є посилення боротьби з хабарництвом, забезпечення чесності в бізнесі, підтримка активної участі громадськості в цьому процесі. Моніторинговою групою Стамбульського плану дій за результатами дослідження надано відповідні рекомендації.

Не можна не згадати участі України і в зовнішньополітичній ініціативі держав – членів ЄС “Східне партнерство”, започаткованій у 2009 році з метою створення необхідних умов для прискорення процесу об'єднання зусиль з партнерами.

З урахуванням вищезазначених вимог, рекомендацій та оцінок цього року нарешті відбулася імплементація в національне правове поле України зазначених міжнародних документів. З ініціативи Президента України прийнято закони України “Про засади запобігання і протидії корупції” та “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відповідальності за корупційні правопорушення”. Вказане антикорупційне законодавство дало можливість правоохоронцям отримати сучасні правові

інструменти протидії корупції на рівні загальноєвропейських світових стандартів.

На прокуратуру покладено обов'язок координувати діяльність правоохоронних органів у боротьбі із злочинністю і корупцією. Водночас органи прокуратури є спеціально уповноваженим суб'єктом у сфері протидії корупції та здійснюють нагляд за законністю у цій сфері відповідно до функцій, визначених Конституцією і законами України.

З метою вдосконалення прокурорського нагляду у сфері запобігання і протидії корупції запроваджено спеціалізацію прокурорсько-слідчих працівників. Проведено структурні зміни в Генеральній прокуратурі та в регіонах, де створено відповідні управління та відділи. Генеральний прокурор України видав новий галузевий Наказ про організацію діяльності органів прокуратури у сфері запобігання та протидії корупції. Для напрацювання ефективних форм і методів антикорупційної діяльності зазначені питання обговорювалися на Координаційній нараді керівників правоохоронних органів. На базі Національної академії прокуратури України за участю працівників правоохоронних органів та суду 30 серпня 2011 року проведено навчально-методичний семінар, на якому обговорені проблемні питання застосування нового антикорупційного законодавства, взаємодії спеціально уповноважених суб'єктів. Стан законності у цій сфері 1 листопада цього року обговорено на колегії Генеральної прокуратури.

Проведена організаційна та методична робота сприяла посиленню позитивних тенденцій у цій сфері. Уже в поточному році правоохоронцями України направлено до суду близько 2 тисяч кримінальних справ про корупційні правопорушення, більшість з них стосуються хабарництва. Створений спеціальний слідчий відділ з розслідування корупційних злочинів у структурі Генеральної прокуратури, в якій також упродовж липня – листопада порушено 27 резонансних кримінальних справ. Низка працівників правоохоронних органів притягнуті до кримінальної та до адміністративної відповідальності.

На завершення я хотів би зупинитися на роботі, яка проводиться в нашій державі щодо імплементації норм Конвенції проти корупції в національне законодавство, що передбачено Національною антикорупційною стратегією на 2011–2015 роки, схваленою указом Президента України. Серед іншого, йдеться про реформування системи державного управління та адміністративних процедур, удосконалення системи контролю

за використанням державного майна, забезпечення доброчесності на державній службі та службі в органах місцевого самоврядування, зменшення адміністративного тиску на підприємців, запобігання тінізації економіки, формування громадської підтримки дій влади щодо запобігання та протидії корупції, повернення до питання відповідальності юридичних осіб за корупційні правопорушення. Наведене свідчить про постійні зусилля нашої держави у сфері запобігання і протидії корупції та активну позицію щодо її участі у міжнародному співробітництві в даній сфері.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Михайле Івановичу.

Слово надається Андрію Петровичу Бешті, заступнику директора Департаменту ООН та інших міжнародних організацій Міністерства закордонних справ України. Прошу.

БЕШТА А. П., заступник директора Департаменту ООН та інших міжнародних організацій Міністерства закордонних справ України.

Дякую, пане Голово. Шановні народні депутати! Насамперед я вдячний за можливість виступити і від імені Міністерства закордонних справ хотів би зазначити, що Україна у сфері боротьби з корупцією співпрацює з низкою міжнародних організацій. Насамперед це, звичайно, Рада Європи, але останніми роками також і Організація Об'єднаних Націй. Ми приділяємо неухильну увагу взаємодії з розташованим у Відні Секретаріатом управління ООН з наркотиків та злочинності, який на сьогодні виконує функції секретаріату сторін Конвенції ООН проти корупції.

На нашу думку, схвалення Генеральною Асамблеєю ООН Конвенції проти корупції у 2003 році стало, безперечно, важливою подією. Конвенція містить низку принципово важливих і нових для всього міжнародного співтовариства положень. Як приклад варто, наприклад, відзначити встановлення правила, згідно з яким незаконні активи, які вивозяться для відмивання за кордон, мають бути повернуті до країни походження. У зв'язку з цим важливого значення набуває активна участь України у засіданнях Міжурядової робочої групи відкритого складу з повернення активів та виконання плану дій зазначеною міжурядовою групою на 2011–2015 роки.

Як сьогодні вже зазначалося, у 2010 році започаткований механізм взаємного огляду державами-учасницями виконання зобов'язань за цією Конвенцією. Україну було обрано одним з перших об'єктів перевірки. Шляхом жеребкування було визначено, що зазначений огляд у нашій країні будуть проводити Польща та Словенія. З української сторони у процесі огляду виконання Конвенції брали участь фахівці з низки відомств, передовсім з Міністерства юстиції, Служби безпеки, Генеральної прокуратури та інших. Функції контактної пункту із забезпечення в цьому механізмі взяло на себе Постійне представництво України при міжнародних організаціях у Відні. Українською стороною проведено самооцінку виконання положень Конвенції, надані необхідні матеріали та пояснення.

Експертні висновки, які були зроблені Польщею, загалом мали збалансований характер. У висновках Словенії містилися деякі критичні елементи, насамперед зауваження стосувалися того, що в Україні надто часто змінюється законодавство у сфері боротьби з корупцією. Відповідно українська сторона надала секретаріату необхідні роз'яснення, а також текст ухвалених 1 липня цього року законодавчих актів у сфері боротьби з корупцією, для того щоб дати відповідь на поставлені питання. Остаточні експертні висновки будуть підготовлені вже найближчим часом.

На нашу думку, участь у першій хвилі механізму огляду стану виконання Конвенції ООН проти корупції була для нашої країни корисною. Це дало можливість на практиці здійснити ревізію національного антикорупційного законодавства, отримати інформацію про досвід інших країн – учасниць Конвенції, про їхні кроки з подолання корупції, визначити потреби України в технічній допомозі з метою подальшої імплементації положень Конвенції.

Важливо, що Україна не лише потрапила під оцінку, а й буде залучатися до здійснення оцінки виконання Конвенції іншими державами. Зокрема, згідно з рішенням, ухваленим міжурядовою робочою групою, Україна в ході жеребкування була вибрана для проведення оцінки здійснення Конвенції Російською Федерацією та Сербією. Наразі наші експерти уважно вивчають матеріали самооцінки, надані з цією метою російською стороною.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Запрошую до слова Оксану Володимирівну Климович, експерта громадської організації “Центр європейської інтеграції”. Бо ми говоримо про оцінку громадянським суспільством, а виступають переважно чиновники. Настав час і громадськості. Прошу.

КЛИМОВИЧ О. В., експерт громадської організації “Центр європейської інтеграції”.

Насамперед дозвольте подякувати за можливість взяти участь у цьому зібранні і за ініціативу Комітету провести таке обговорення. Тому що як ми вже почули, і кожен з нас прочитав документи, які нам роздали, питання залучення громадськості до процесів подолання корупції в Україні є актуальним і порушується чи не на всіх міжнародних зустрічах. Саме за це завжди критикують уряд України у сфері подолання корупції, і саме з цього я хочу почати свій виступ.

Хай як щойно звітували представники різних органів про свою успішність, вони не залучають громадянське суспільство до своєї діяльності. Моніторинг виконання міжнародних інструментів щодо подолання корупції в Україні не може відбуватися без залучення громадянського суспільства. Ніколи пацієнт саме себе не продіагностує. Треба залучати третю сторону, яка може висловити незалежну думку. Саме тому всі міжнародні інструменти вимагають залучення громадянського суспільства як споживача послуг, що оцінюються, бо все-таки держава надає послуги, а суспільство є споживачем. І саме споживач повинен оцінювати, наскільки якісно надаються ці послуги. Тому це моя основна думка сьогодні.

Крім того, вважаю за необхідне зазначити, що Конвенція ООН проти корупції є важливим інструментом подолання корупції, який дійсно набуває дедалі більшої ваги у міжнародній спільноті та щораз серйозніше сприймається державами – учасницями цієї Конвенції. Тоді як інструменти Ради Європи і ГРЕКО є більш спеціалізованими і спрямованими на, можливо, більш детальні аспекти боротьби з корупцією, Конвенція ООН є загальним стратегічним інструментом, і це дуже важливо.

Крім того, Конвенція ООН заохочує до співпраці у боротьбі з корупцією надзвичайно широке коло органів державної влади кожної держави-учасниці та надзвичайно широке коло держав – учасниць ООН. І слід пам'ятати, що ООН – найбільша міжнародна організація, тому саме ця

Конвенція надає можливість уряду держави-учасниці спілкуватися зі своїми колегами практично з усіх держав – учасниць ООН.

Цей інструмент дуже важливий і тому, що він передбачає обмін досвідом. Він надзвичайно корисний у сфері обміну досвідом, перейняття кращих практик залучення громадянського суспільства і роботи правоохоронних органів та всіх державних органів у сфері подолання корупції.

Ми знаємо, що коли уряд України проводив самооцінку, перший раунд оцінки з дотримання Конвенції ООН проти корупції, то насправді більша частина звіту ґрунтувалася на виконанні вимог ГРЕКО і Стамбульського плану, реально було дуже важко прозвітувати про виконання саме Конвенції ООН. Це свідчить про те, що на сьогодні в Україні приділяється недостатньо уваги виконанню саме Конвенції ООН проти корупції.

Якщо ви відкриєте сайт Організації Об'єднаних Націй і подивитесь сторінку щодо Конвенції ООН проти корупції, то побачите, що виділяються три основні моменти: запобігання, криміналізація та повернення коштів, отриманих незаконним шляхом. Тому я вважаю, що треба більш стратегічно і системно підходити до обговорення цих питань, не лише дивитися на конкретні статті, які у нас вже десь підлаштовані, чи норми, які прийняті, а й на загальний стан ситуації в державі. А він, на жаль, поки що не викликає оптимізму.

Як ми вже згадували, ГРЕКО оцінило Україну негативно. Цього року Україна отримала дуже критичні висновки ГРЕКО, відзначено, що за 13 пунктами рекомендацій практично нічого не виконано. Так само організація Transparency International буквально тиждень тому оприлюднила свій звіт, і ми знаємо, що сприйняття стану корупції в державі погіршилося, Україна вже докотилася до 152-го місця. Ще не була наша держава на такому місці в рейтингу сприйняття корупції. Тому треба дивитися об'єктивно, а таке ставлення суспільства до стану подолання корупції і формальний підхід не вирішують проблем.

Я дуже коротко дозволю собі, все-таки, зупинитися на тому, чому, на нашу думку, таке сприйняття стану боротьби з корупцією в Україні. Тому що недостатньо прийняти декілька статей, потрібні комплексні заходи, стратегічне бачення. Я вже називала три основні сфери. Розглянемо першу – запобігання. Запобігання – це впровадження ефективної системи заходів: кодекси етичної поведінки, декларування доходів, перевірка декларування доходів, забезпечення прозорого і справедливого правосуддя, не

залежність судівництва, ефективна кримінальна юстиція, ефективний кримінальний процес. Це все – складові системи запобігання корупції, основні моменти запобігання корупції. На сьогодні така система не сформована в Україні.

Треба також дивитися на фінансовий аспект питання. І це останній пункт. Готуючись до виступу, я переглянула бюджетну заявку на 2012 рік і подивилася, які органи в Україні визначили боротьбу з корупцією своїм пріоритетом і планують реально щось робити у сфері боротьби з корупцією, виділяти на це кошти. Лише в Міністерстві юстиції є окрема програма “Політика подолання та запобігання корупції”. І дуже позитивно те, що видно стратегічний підхід. Тобто Міністерство юстиції пропонує розподіл коштів на найближчі чотири роки. Видно, що є якесь бачення. Наскільки воно ефективне, і чи правильно спрямовані ці кошти – це інше питання. Але очевидно, що запланована робота. Інші відомства цього взагалі не пропонують.

І ще раз хочу повернутися до питання залучення громадянського суспільства. Хвилює загальний стан, хвилює створення відповідного іміджу держави і державних органів. Зокрема, ще раз хочу повернутися до законів про етику, про декларування доходів, і вважаю, що це є першим важливим кроком до імплементації Конвенції ООН проти корупції.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Оксано Володимирівно.

Думаю, що на завершення роботи нашого “круглого столу” я поінформую про проекти законодавчих актів, над якими працює наш Комітет.

А тепер слово надається народному депутату, члену нашого Комітету Івану Васильовичу Вернидубову. Прошу.

ВЕРНИДУБОВ І. В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією (Партія регіонів).

Шановні друзі! Законодавче забезпечення боротьби з корупцією – це предмет діяльності нашого Комітету, так би мовити, наш прямий професійний обов’язок. Ми, члени Комітету, не менш як раз на тиждень збираємося, обговорюємо законопроекти і таке інше. Тому сьогодні я особисто

більше прагну не говорити, а послухати гостей. Проте все-таки висловлю одну ідею.

Оскільки дійсно, як доповідають нам представники громадських організацій, впливова світова громадська організація Transparency International відштовхнула Україну на 152-ге місце із 183-х і дала негативну оцінку нашим зусиллям у боротьбі з корупцією, то очевидно, що традиційними, звичними способами не вдасться таке становище змінити, потрібен якийсь “вибух”, напевно, якусь “шокову терапію” треба оголосити.

Я, наприклад, пропоную нашим компетентним органам наступний рік проголосити Роком боротьби з корупцією і підняти всіх на ноги, щоб якимось реально зрушити з місця це ганебне явище, яке поширилося буквально в усіх сферах життєдіяльності країни.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Іване Васильовичу.

А тепер хотілося б почути голос “від землі”, тому слово має Віталій Станіславович Мрачковський, мій земляк, голова постійної комісії Вінницької обласної ради, колишній начальник міліції. Прошу.

МРАЧКОВСЬКИЙ В. С., голова постійної комісії Вінницької обласної ради.

Дякую, шановні організатори “круглого столу”, за надану можливість виступити “від землі”. Я опускаю теорію, хочу навести деякі цифри і тези щодо проблеми, яка сьогодні оговорюється, перед тим як внести конкретні пропозиції.

Відповідно до численних досліджень, близько 34 відсотків громадян України декларують свою готовність протистояти корупціонерам і близько 42 відсотки наших співвітчизників вважають, що корупція не може бути виправдана в жодному разі. Це, панове, наша аудиторія, якщо можна так сказати. Потрібно організувати цих людей, які хочуть протистояти корупції, і навчити їх контролювати владу. Бо тільки 18 відсотків громадян вважають, що боротьба з корупцією є відповідальністю та обов'язком пересічних громадян, а 77 відсотків покладають цей обов'язок на Президента. Це перше.

Друге. Усі ми добре розуміємо, що влада сама себе ніколи не контролюватиме. Ну, немає в Україні такого механізму, і бажання влади немає.

Третє. Ніхто в цьому залі не має жодних сумнівів щодо того, що без участі громадянського суспільства, громадського контролю за діяльністю влади та правоохоронних органів, запобігання та протидія корупції – порожній звук.

А чи в змозі (це четверте) наше громадянське суспільство, поки що в більшості своїй слабе, інертне, розпорошене, залякане каральними діями влади, на жаль, часто пригнічене та неорганізоване, ефективно контролювати владу? Вважаю, що повною мірою не може. Потрібно негайно прийняти закон про громадські організації, реально підтримати громадянське суспільство, як це робиться в усіх цивілізованих країнах світу.

Тільки від 7 до 10 відсотків українців, за різними оцінками, довіряють правоохоронним органам і судам, які тотально корумповані, панове. Глибоко корумповані, на всіх щаблях. То чи можна плекати хоч якусь надію на те, що правоохоронні органи, маючи навіть такий суворий закон, зможуть допомогти в перспективі зробити нашу країну менш корумпованою і більш цивілізованою? Вважаю, що розраховувати на це немає жодних підстав.

Поки очільники держави, парламент, усі народні депутати не зрозуміють реальної загрози для українського суспільства від існування такої правоохоронної та судової систем, не приймуть чіткого рішення про докорінне їх реформування (я наголошую: докорінне, а не косметичне) і не почнуть негайно це робити, довіри населення до дій влади годі чекати. У тому числі щодо боротьби із злочинністю та корупцією.

У роботі правоохоронних органів, по суті, нічого не змінилося, навіть стали гірше працювати. Існування сумно відомої бальної системи від досягнутого, щоденне викручування рук за показники змушують працівників замість системної, глибокої, професійної роботи з виявлення фактів корупції у сфері державних закупівель, земельних відносин, роботі численних контролюючих органів, у медицині, освіті, інших галузях порушувати дрібні, незначні, а іноді й сумнівні кримінальні справи та складати адмінпротоколи, знову-таки, за сумнівні порушення.

Тут є представники всіх центральних правоохоронних органів. Скасуйте систему показників! Не викручуйте щодня рук працівникам на місцях, тому що вони не мають де взяти, висмоктати з пальця цю корупцію. Тому що виявлення корупції – це передовсім глибокий аналіз, а потім системна робота.

Приклади корупційних кримінальних справ та адмінпротоколів можна було б назвати смішними, якби не було так сумно. Виявляється, найбільші корупціонери у нас в області – сільські голови. П'ятеро з них з 1 липня притягнуті до кримінальної та адміністративної відповідальності за корупційні діяння. За те, що вони (послухайте уважно, панове) підписали розпорядження про свій вихід у відпустку і отримали належну їм за законом матеріальну допомогу без рішень відповідних сільських рад, які з різних причин не збиралися в той час. У трьох випадках порушені кримінальні справи, у двох складені адмінпротоколи. І це при тому, що за одностайним висновком фахівців, у всіх названих випадках відсутній склад злочину. Тут присутній представник Генеральної прокуратури, ви просто поцікавтеся. Така сама ситуація з протоколами щодо підприємницької діяльності.

Ми сьогодні розглядаємо питання в контексті оцінки громадянського суспільства виконання Конвенції ООН проти корупції. То як можуть оцінювати громадяни, які обрали сільськими головами авторитетних людей, таку боротьбу з корупцією? Коли сільського голову притягують за те, що він попросив односельця, який має особистий трактор, обкосити траву, а у підприємства, яке працює на території сільської ради, попросив трактор для ремонту сільського водогону, при цьому сума витрат становила 216 гривень. Це свіжий приклад, позавчорашній, щодо Гнатківського сільського голови (Томашпільського району Вінницької області).

Подібних прикладів багато. За останніх три роки апеляційним судом скасовано майже 50 адмінпротоколів про корупцію. Тепер запитання риторичне: чи притягнутий до будь-якої відповідальності хоч один працівник правоохоронних органів? Чи вибачився хтось хоч перед фігурантом за незаконно складений протокол чи порушену кримінальну справу? А за цими протоколами і кримінальними справами – долі людей! Хіба можливе позитивне ставлення громадянського суспільства до такої боротьби з корупцією?

Тому серед змін, які обов'язково потрібно вносити до Закону України “Про засади запобігання і протидії корупції”, треба передбачити відповідальність працівників та посадових осіб правоохоронних органів – суб'єктів боротьби з корупцією за неправомірне порушення кримінальних справ та складання адмінпротоколів. Це передбачено кримінальним і адміністративним законодавством, тож потрібно внести такі зміни до закону,

широко обговорити, передбачити офіційне вибачення органу, відшкодування моральної та матеріальної шкоди.

Крім того, потребує доопрацювання механізм застосування статті 22 “Особливості звільнення з роботи осіб, які вчинили корупційні правопорушення”, особливо для виборних посад. Яким чином і хто звільнить корупціонера, вина якого доведена в суді, з виборної посади? Хто має ініціювати початок процедури звільнення? Хто повідомляє спеціально уповноважений орган виконавчої влади з питань державної служби? У законі це не передбачено.

Шановні учасники “круглого столу”! Вважаю, що парламентському Комітету слід настирливо ініціювати створення Президентом спеціально уповноваженого органу з питань інтеграційної політики. Адже у такій справі, як протидія корупції обов’язково має існувати вертикальна структура, жодним чином не підпорядкована місцевій владі. Давайте разом помріємо, уявивши такий рівень корупції в Україні, що очільник цього органу буде обиратися народом, а не призначатися Адміністрацією Президента.

Ще декілька важливих питань. По-перше, в Україні після судової реформи немає органу, який виконував би функції Пленуму Верховного Суду з аналізу та узагальнення судової практики, у тому числі щодо застосування антикорупційного закону. Це дуже важливо, адже рішення Пленуму Верховного Суду давали конкретні роз’яснення стосовно застосування того чи того закону. Вважаю, що комітет має розглянути це питання.

По-друге, всі ви розумієте, що питання, яке сьогодні розглядається, безпосередньо пов’язано з виконанням Закону України “Про доступ до публічної інформації”, який є серйозним кроком до демократизації суспільства. Проте маємо безліч фактів, коли прозорість, публічність і відкритість дій влади, особливо міських голів, виконкомів, є не реальними, а віртуальними. Знову-таки, фізичні особи, громадські організації змушені звертатися до судів за фактами ненадання публічної інформації. Судова практика з таких справ має узагальнюватися – це конкретне завдання, побажання і велике прохання до Міністерства юстиції.

Декілька слів про роботу нашої комісії обласної ради. Ми спільно з громадськими організаціями за допомогою таких шанованих неурядових інституцій, як “Творче об’єднання “ГОРО” (Олексій Хмара сьогодні присутній), Всеукраїнської спеціальної колегії з питань боротьби з корупцією

та організованою злочинністю (пан Лавренюк також присутній) розробили нову обласну антикорупційну програму, яка буде розглядатися на сесії обласної ради 20 грудня. Вона розміщена на сайті обласної ради. Програма підтримана головою обласної державної адміністрації та головою обласної ради. Особливість цієї програми полягає в тому, що вся увага зосереджена на підвищенні ролі громадянського суспільства у запобіганні корупції.

Програма передбачає обласний антикорупційний сайт, постійно діючу лабораторію громадських експертиз, антикорупційні громадські експертизи, діяльність громадських рад при органах влади, новий підхід до просвітницької роботи, заходи із забезпечення прозорості та відкритості органів влади, залучення до цієї роботи засобів масової інформації, експертів, підготовка формувань, особливо молодіжних, студентських, передбачена співпраця з громадськими формуваннями підприємців. Жоден пункт цієї програми не стосується правоохоронних органів, адже в них є свої програми і свої накази.

Ми плануємо, як передбачено в Національній антикорупційній стратегії, організувати навчання з антикорупційної тематики у школах та інших навчальних закладах. Для цього, шановні панове, потрібно ініціювати перед Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України питання про запровадження обов'язкового вивчення антикорупційного законодавства в загальноосвітніх навчальних закладах (це стаття 15 Закону України "Про загальну середню освіту").

Крім того, громадською радою при обласній раді відпрацьована програма розвитку громадянського суспільства в області, яка передбачає фінансування громадських організацій на конкурсній основі за найбільш пріоритетними соціальними та просвітницькими проектами.

Вважаю, що реалізація цих двох програм дасть нам змогу реально підтримати громадський сектор, активніше залучати його до вирішення нагальних проблем.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Віталію Станіславовичу. Ви порушили питання про спеціальний уповноважений орган центральної влади, який боротиметься з корупцією. Тому я одразу надаю слово народному депу-

тату Олександрю Григоровичу Рябеці, який опікується цією проблематикою. Прошу, Олександрю Григоровичу.

РЯБЕКА О. Г., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією (Блок Юлії Тимошенко).

Колеги, друзі по боротьбі! Хоча я не люблю цього слова, краще запобігати та протидіяти. Як співавтор законопроекту, і Валерій Ананійович, і Григорій Омелянович підтверджують, що рекомендація 2.9 другого раунду Стамбульського плану дій чітко говорить, що в Україні має бути створено окремий, не залежний від існуючих правоохоронних органів та спецслужб, антикорупційний орган. Ну, так сталося, що сьогодні я отримав відповідь від Генеральної прокуратури, Михайле Івановичу, що такий орган не потрібен і не на часі.

Отже, я вважаю такі наші зібрання дуже важливими і необхідними, тому що тут ми можемо спілкуватися, перебуваючи в постійному конфлікті між собою. Владні структури кажуть, що все гаразд, все враховано, громадськість каже, що все не так, а винен Комітет, який має щось робити.

Комітет діє, і виконуючи рекомендації Стамбульського плану дій, розробив систему підготовки законопроектів. Перший прийнято влітку. Другий – про засади етичної поведінки. Валерій Ананійович розповість про всі законопроекти. Налагоджена системна робота, створені робочі групи спільно з правоохоронними органами, діяльність яких дає нам можливість рухатися.

Завданням нашої подальшої діяльності я вважаю саме розширення роботи з громадськими організаціями, з інститутами громадянського суспільства (хоча ще немає юридичного визначення, що це таке, намагаємося з науковцями дійти згоди), з громадою, з населенням, з пересічними громадянами. Іван Васильович запропонував проголосити наступний рік Роком боротьби з корупцією. Я б позитивне призначення зробив для кожного, щоб ми жили без цього лиха.

Усе те, що є в Конвенції ООН проти корупції, конкретизовано у планах Стамбульського плану дій і в рекомендаціях для України. Вони дуже жорсткі. Однак ми з вами, повторю головуючого, заговорюємо цю тему, вже кажемо: завтра буде рік, як вийшли рекомендації. Рік! Це як біг на місці. Ми всі біжимо, звітуємо, є програми, стратегії – все є. А рух?

Антикорупційний пакет включає не тільки базовий закон, їх багато, у тому числі і про прокуратуру, Службу безпеки, міліцію, про конфлікт інтересів, про декларування. Має бути потужний поштовх від суспільства, для того щоб сформувати і зосередити необхідну політичну волю в державі, щоб почався цей рух.

Я бажаю всім нам цього руху, щоб ми не заговорювали проблеми, а співпрацювали у їх подоланні і чітко виконували те, що нам радять наші побратими з Ради Європи.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Слово надається Хмарі Олексію Сергійовичу, президенту громадської організації “Творче об’єднання “ТОРО”. Прошу.

ХМАРА О. С., президент громадської організації “Творче об’єднання “ТОРО”.

Добрий день, шановні колеги! Щиро дякую за можливість представити позицію громадянського суспільства. Так трапилося, що наша організація, яка представляє в Україні інтереси Transparency International, цього року якраз і проводила громадський моніторинг успішності імплементації Україною Конвенції ООН проти корупції.

Не буду зупинятися детально на самому моніторингу, він доступний он-лайн, тепер і українською мовою. Я з собою захопив декілька україномовних примірників. Кому цікаво, колеги, будь ласка, звертайтеся.

Хотів би сказати про дещо інші речі. Сьогодні колеги згадували про те, що Transparency International негативно оцінила Україну, і це, напевно, закладає певний песимізм в оцінку загального прогресу в державі. Насправді Transparency International лише констатує факт реальних справ у державі. Тобто дії робить сама Україна, а Transparency International лише визначає, був прогрес чи його не було. Тому, на жаль, 152-ге місце і результат у 2,3 бала з 10 можливих – це наш з вами, колеги, спільний результат роботи за 2011 рік.

Хоча є чим похвалитися, і це також відображено в моніторинговому звіті. Я радий, що наше антикорупційне законодавство, хоч і недосконале, але певною мірою відповідає стандартам ООН проти корупції. Про них говорив пан Роберт Сіверс. Проте я хотів би зупинитися на певних викликах, які ще на сьогодні є.

Виклик перший стосується безпосередньо контролю за виконанням Конвенції. Справа в тім, що здійснювати його повинні передусім правоохоронні органи, але вони не здатні це робити сьогодні через відсутність належного фінансування (щонайменше на 40 відсотків правоохоронні органи недофінансовані), через розпорошеність ресурсів (тобто кілька інституцій фактично дублюють одна одну), через тотальну залежність, зокрема, Генеральної прокуратури від Президента України, який має право звільнити з посади Генерального прокурора, через певні політичні рішення, які приймаються щодо зміни керівного складу Міністерства внутрішніх справ або представництва міністерства в регіонах. Це дає підстави говорити, що правоохоронні органи, за всієї поваги до них, на сьогодні не здатні забезпечити виконання своїх функцій, і потрібно передбачати істотне збільшення їх фінансування з одночасною реформою цього сегменту в Україні.

Друга реформа, яка вже горить, – достатні можливості із впровадження інструментів оцінки. Справа в тім, що сьогодні ця функція покладена на Міністерство юстиції, яке є тимчасовим координатором антикорупційної політики. І це добрий шлях, але Міністерство юстиції має залучити більшу кількість фахівців, оскільки не вистачає зусиль одного департаменту, або максимально розширити діалог з громадянським суспільством. Підготовка звіту самооцінки щодо виконання вимог Конвенції ООН проти корупції показала, що Міністерство юстиції не вбачає інтересу в залученні громадянського суспільства до підготовки звіту. Ми дуже сподіваємося, що під час приїзду зовнішніх експертів, який плануються на березень наступного року, Мін'юст забезпечить максимальні можливості для широкої участі всіх зацікавлених неурядових організацій у цьому діалозі. Причому мова йде не тільки про ті організації, які традиційно працюють з міністерством, а й про місцеві організації, які представляють регіони, про які згадував, зокрема, пан Мрачковський з Вінниччини.

Якщо говорити про наші наступні кроки, шановні колеги. Що варто було б зробити? Ви знаєте, сьогодні ми як держава маємо гарну нагоду, якою мусимо скористатися. Україна в особі Президента України Віктора Федоровича Януковича приєдналася до глобальної ініціативи “Партнерство “Відкритий уряд” (“Open government partnership”). У рамках цієї ініціативи ми маємо до березня розробити дієвий план впровадження ініціатив в Україні, і один з чотирьох пріоритетів цієї ініціативи – питання

боротьби з корупцією. Причому цей план має бути максимально широко обговорений серед зацікавлених організацій громадянського суспільства, має ґрунтуватися на їхніх потребах і передбачати найширше залучення громадських організацій до процесу підготовки плану. На сьогодні таке обговорення розпочато, воно відбувається на рівні громадських рад, експертних середовищ.

Шановні колеги, я дуже просив би вас, всіх присутніх, як фахівців у питаннях протидії корупції максимально долучитися до внесення пропозицій, оскільки робоча група, створена для опрацювання пропозицій Секретаріатом Кабінету Міністрів спільно з Міністерством юстиції, чекає запиту від нас з вами, що потрібно Україні. Той план, який був підготовлений, є цікавим, але він не зовсім відповідає нашим потребам, оскільки саме зараз відбувається запит того, що хотіли б люди.

Я хотів би, щоб ми скористалися такою нагодою. Справа в тім, що антикорупційні ініціативи в рамках “Партнерства “Відкритий уряд” базуються на Конвенції ООН проти корупції. Нам дано прямий шлях до швидкої імплементації Конвенції в Україні в рамках цієї ініціативи, причому організації-засновниці готові надати фінансову підтримку Україні, якщо вона згодиться проводити реальні реформи.

І тут я хотів би повернутися до Державної програми протидії корупції на 2011–2015 роки, яка декілька днів тому схвалена Кабінетом Міністрів України. Зроблено це було доволі швидко, буквально через місяць після підписання указу Президента України. Відверто кажучи, я навіть не впевнений, чи було дотримано вимоги нового інформаційного законодавства і чи було надано 20 днів на оприлюднення проекту програми для збору пропозицій. Припускаю, що Кабінет Міністрів не встиг це зробити. І шкода, що це не було зроблено саме щодо антикорупційної програми.

Якщо говорити про саму програму. Колеги, це доволі обсяжний документ (більше 50 сторінок), доволі великий бюджет (820 мільйонів гривень держава планує у найближчі п'ять років спрямувати на боротьбу з корупцією). Я хотів би деталізувати, на що саме. Можливо, це фокус для нашої подальшої розмови сьогодні.

Отже, 803 мільйони наших з вами грошей хочуть витратити на заведення електронних медичних карток, і розпорядником цих коштів буде Міністерство охорони здоров'я. Чи дійсно це пріоритет державної анти-

корупційної політики, на який треба витратити майже 1 мільярд гривень, або 100 мільйонів доларів США? Я не певен.

Пріоритет №2: 6 мільйонів гривень планується спрямувати на запровадження електронного урядування, тобто електронного документообігу, цифрового підпису тощо. Для чиновників, я погоджуюся, це дуже важливо.

Однак пріоритет №3 трохи насторожує – формування позитивного іміджу органів влади через оплату публікацій у тематичних національних медіа. На це планують витратити 1,5 мільйона гривень, колеги.

На цьому бюджет програми практично вичерпано. Шановні друзі, я маю переконання, що з таким розподілом фінансування ми, очевидно, будемо змушені констатувати, що програма не дуже ефективна і потребує переробки, причому негайної.

Якщо ви дивилися зміст програми, то три чверті запропонованих заходів стосуються розроблення нових нормативних актів. Шановні друзі, я трохи причетний до появи останніх нормативних документів України і хочу сказати, що їх справді недостатньо. Однак і нинішня правова база дає змогу реально працювати. Давайте зосередимося на імplementації міжнародних норм, а не на плідінні нових.

Саме тому, шановні друзі, я хочу запропонувати нам усім розпочати практичне втілення статті 13 Конвенції ООН проти корупції і максимально залучати потенціал громадянського суспільства як незалежного експертного (а головне безплатного) середовища для органів влади з метою належної імplementації цієї Конвенції, а не закупівлі незрозумілих електронних систем обліку медичних карток хворих на будь-які суспільно небезпечні хвороби.

Щиро дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Олексію Сергійовичу.

Хочу висловити надію, що всі промовці залишать свої виступи для відповідного аналізу робочою групою нашого комітету. Тому що ми це обіцяли і на засіданні першого нашого “круглого столу”: це не просто спроба проведення відповідного моніторингу, а це й тиск громадянського суспільства. Ми й надалі будемо проводити такі засідання “круглих столів”, ми й надалі будемо все більше залучати громадськість, для того щоб чули не тільки профільний комітет, а й вас. Дякую вам за участь.

А тепер я хотів би надати слово патріарху Комітету з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією Григорію Омеляновичу Омельченку, народному депутату України. Прошу, Григорію Омеляновичу.

ОМЕЛЬЧЕНКО Г. О., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією.

Шановні колеги, друзі! Щиро вітаю наших іноземних гостей на нашому засіданні та своїх співвітчизників! Перед виступом, слухаючи вас, я декілька разів обвів поглядом весь зал з надією знайти тих, з ким у перші роки незалежності України як начальник відділу військової контррозвідки Служби безпеки брав участь у різних міжнародних форумах під егідою ООН, Ради Європи та інших міжнародних інституцій щодо боротьби з організованою злочинністю, міжнародною корупцією, відмиванням брудних грошей (тоді ще не стояло питання фінансування тероризму). І, знаєте, нікого не знайшов. За цей час виросли мої учні, присутні тут, і я дякую Господу Богу, що вони зі мною в одній команді, молоді люди, на яких у мене найбільша надія, що вони зможуть щось зробити в цьому питанні. І дуже добре, що обговорюють цю тему представники різних рівнів і різних поколінь. Дозвольте щиро подякувати всім промовцям.

Проте я хочу висловити тезу, яка, напевно, викличе критику і дискусію. Давайте замислимося: 9 грудня визначено Організацією Об'єднаних Націй Міжнародним днем боротьби з корупцією. Свято, чи не так? Ви уявляєте, який рівень корупції існує в державах світу, що Організація Об'єднаних Націй – найвищий міжнародний орган приймає резолюцію, якою визначає спеціальний день боротьби з корупцією! Шановні колеги, які, можливо, науково вивчають це питання: а чи підраховували, скільки ООН прийняла резолюцій про боротьбу з корупцією, а скільки – Рада Європи? Я вам скажу: близько 20 за останніх 25 років. У багатьох робочих групах з розроблення цих резолюцій я працював.

Ще одне хочу сказати, передусім звертаючись до наших зарубіжних колег. Існують паралельно два світи, дві системи – легальна з державними органами боротьби з корупцією та нелегальна із своїми розвідкою, спецслужбами, органами управління і судами, які управляють наркотрафіком, торгівлею людьми, проституцією, відмиванням брудних грошей, торгівлею зброєю і заробляють на цьому злочинному бізнесі 30–40 мільярдів. Куди ці гроші йдуть? У парламенти, президентам, урядам різних країн.

Якщо розглядати законодавство України у сфері боротьби з корупцією, то воно, дорогі закордонні гості, найбільш жорстке і найбільш системне у Раді Європи, членом якої є Україна. Проте я вам скажу ще одне: чим більше приймається указів Президента щодо боротьби з корупцією – корупція в Україні зростає в геометричній прогресії. Я вже казав президентам: не приймайте указів, нехай вирішують законодавчий орган (у частині вимог конвенцій Ради Європи та Організації Об'єднаних Націй) і правоохоронні органи.

Нещодавно ви бачили професійну спецоперацію, проведена моїми колегами із Служби безпеки України, звідки я прийшов у парламент, – арешт одного з керівників Державного центру зайнятості. Я хочу передати своїм колегам вітання і подяку. В одного з державних чиновників вилучили мільйони доларів, десятки кілограмів золота і таке інше. Шановні колеги, але ж це наслідки, зрозумійте, це наслідки. Що, один такий чиновник? Ні.

Ще одне. За всієї поваги до працівників органів прокуратури, шановний Михайле Івановичу, сьогодні вже немає сенсу народним депутатам звертатися до Генерального прокурора із запитами і зверненнями про факти корупції у вищих ешелонах влади. У відповідь – лише відписки.

1 грудня було свято – День працівників прокуратури. Як це свято відзначила Генеральна прокуратура, у пресі вже написали – в якому ресторані, на яких іномарках поприїжджали прокурори областей, керівники Генеральної прокуратури. Вечеря кожного присутнього обійшлася в середньому 5 тисяч гривень. Журналісти запитали, за чий кошт так повечеряли, повипивали, посвятували працівники Генеральної прокуратури. Сказали, що це за рахунок профспілки прокуратури.

Я собі поставив запитання: чи потрібно мені особисто цим питанням займатися? І знаєте, відповів: немає сенсу. Бо в нормальній цивілізованій країні якби це потрапило у пресу – і номери іномарок вартістю від 100 тисяч доларів, і це святкування, – то сьогодні ми вже говорили б про них як про колишніх прокурорів і керівників Генеральної прокуратури. Недарма кажуть, риба гние з голови. В одних державах, наприклад, скандинавських, відсікають голову такій рибі, щоб з неї можна було щось приготувати. У нас в Україні, шановні гості з-за кордону, “чистять з хвоста”: луска летить у різні боки, третину почистили, а решта згнила.

Я до чого це веду? Шановні колеги в погонах і гості з-за кордону! Ви взагалі допускаєте, щоб країною керували люди, які раніше були не раз

судимі за кримінальні насильницькі і корисливі злочини? В голову не вкладається! А в Україні ми це маємо.

Який вихід з даної ситуації? Не прийняттям законів, підписанням конвенцій, їх ратифікацією, прийняттям чергового указу чи проведенням “круглих столів”. Я вже певною мірою схожий на єгипетського фараона, який з минулого тисячоліття бере участь у таких засіданнях. Тільки коли в суспільстві створиться відповідна морально-психологічна ситуація, коли суспільство таких горе-політиків і горе-керівників правоохоронних органів буде відштовхувати, як чужорідне тіло, тоді є шанс стати цивілізованою європейською країною. Коли ми припинимо моральну девальвацію таких понять, як добро і справедливість, порядність і честь, професійна честь, врешті-решт, відповідальність не перед людьми, а перед самим собою. І тут надія лише на громадські інституції, громадські організації, не на політичні партії.

Я років вісім тому ввів поняття “політична корупція”, а років чотири тому – “земельна мафія”. Краще б я їх не вводив, мабуть. І тут надія лише на одне. Не на кількість проведених “круглих столів”, а на те, що молодь, яка тут присутня, вибудує таку систему громадських інституцій і такий стан в суспільстві, що коли з’явиться у пресі інформація про подібне святкування Дня працівників прокуратури чи дізнаються, що якийсь політик, раніше засуджений за кримінальні злочини, рветься до влади, суспільство його просто відштовхне. Ми сьогодні в Україні бачимо акції протесту, на які вийшли афганці, чорнобильці, інші ветерани, обурені соціальною несправедливістю. А ось коли молодь вийде на акції протесту проти корумпованості державних чиновників і вимагатиме, щоб зняли з посади прокурора області, голову районної державної адміністрації навіть не за злочин, а за аморальний вчинок, є шанс, що Організація Об’єднаних Націй прийме чергову резолюцію, якою скасує свою резолюцію про відзначення 9 грудня Міжнародного дня боротьби з корупцією.

Три роки тому від Парламентської асамблеї Ради Європи я брав участь у роботі сесії Генеральної асамблеї Ради Європи з цього питання. І знаєте, шановні колеги, коли спілкуєшся з представниками різних країн світу, виявляється, що причини цієї ракової пухлини – корупції практично однакові. Схід і Північна Африка це показали. І одна з основних причин – корумпованість влади. Я не хочу, щоб в Україні було громадянське протистояння і кровопролиття. Однак надії на владу, на Президента,

на керівників правоохоронних органів, де більшість слідчих, оперативних працівників – чесні, порядні люди, у мене немає. Надія тільки на молоде покоління, яке сформує таку мораль у суспільстві і таку моральну нетерпимість до корупції, коли чиновник працюватиме з відчуттям страху, що якщо завтра стане відомо про його незаконні дії, то ввечері буде відповідний наказ чи указ про його звільнення.

Тому закликаю наступних промовців, які, можливо, й не погоджуються зі мною, висловити критичні зауваження, що потрібно для майбутньої роботи.

Дякую за увагу і прошу вибачення за те, що перебрав регламент.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Григорію Омеляновичу, народні депутати у нас можуть все. Ваш спіч ми передамо до Ради національної безпеки і оборони, оскільки це схвильована промова, однозначно, але все-таки Богу – Богове, а кесарю – кесареве. Ми представляємо Верховну Раду України, і дуже хотілося б, щоб ми як законодавці дали силовикам те, чого вони очікують, – ресурси, відповідну організаційну і функціональну структуру, довіру суспільства. От якщо ми це зробимо, тоді, я вважаю, справи в нашій державі підуть на краще. А те, що сьогодні присутні представники громадських організацій, іноземних громадських організацій і установ, які допомагають нам протидіяти корупції, – це дуже добре. Тому давайте продовжимо нашу роботу все-таки в тому ключі, що необхідно зробити парламенту, щоб змінити ситуацію на краще.

Отже, я надаю слово Олександру Володимировичу Супруну, голові громадської організації “Комітет по боротьбі з корупцією та захисту прав”. Єдине у мене до вас запитання. Часто мене з вами плутають, чи навпаки, вас зі мною, тому що йдуть не в той комітет. Може, хтось із нас назву змінить? Прошу.

СУПРУН О. В., голова Всеукраїнської громадської організації “Комітет по боротьбі з корупцією та захисту прав”.

З цього питання є два судових рішення на нашу користь, суд визнав, що назва не подібна.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будемо вважати це гумором. Будь ласка.

СУПРУН О. В. Добрий день, шановні учасники “круглого столу”! Боротьба з корупцією – це першочергове завдання на шляху реалізації європейського вибору України, оскільки корупція – явище соціальне. За весь час існування України як незалежної держави 2011 рік став дуже продуктивним у законодавчому плані у сфері боротьби з корупцією. Прийнято ряд законодавчих актів щодо подолання корупції як системного явища.

Одним із заходів боротьби з корупцією є посилення прозорості, підзвітності державних структур, правовий захист громадян, просвітницька робота з населенням, сприяння залученню населення до процесів прийняття рішень, виховання молоді у дусі несприйняття корупції та дотримання прав і свобод людини і громадянина у відносинах з органами державної влади та органами місцевого самоврядування. Однак для успішного застосування заходів боротьби з корупцією необхідна взаємодія та підтримка суспільства. Міжнародний досвід свідчить про те, що активність громадян, зацікавлених у подоланні корупції, є головною передумовою успішної боротьби з корупцією. Тому запорука реалізації антикорупційної політики – це участь громадськості у заходах щодо запобігання корупції.

Обов'язкова участь громадськості у подоланні корупції визначена в Конвенції ООН проти корупції, підписання якої міжнародною спільнотою стало видатною подією в історії сучасних міжнародно-правових відносин у сфері запобігання та протидії корупції. У положеннях Конвенції ООН наголошується на тому, що ефективна реалізація антикорупційної політики держави має базуватися на комплексному застосуванні примусових, запобіжних та просвітницьких процедур, що може бути забезпечено винятково за умови спільної участі у цьому процесі органів влади та громадськості. Стаття 13 Конвенції ООН визначає необхідність участі суспільства в заходах щодо запобігання протидії корупції. А для цього необхідно сприяти активному залученню інститутів громадянського суспільства, неурядових організацій та громад до запобігання корупції та боротьби з нею.

Законом України “Про засади запобігання і протидії корупції” розширено коло суб'єктів, які здійснюють заходи щодо запобігання та протидії корупції в Україні, та виокремлено серед них окрему групу суб'єктів, які беруть участь у запобіганні, виявленні, а в установлених законом випадках – і у здійсненні заходів щодо припинення корупційних правопорушень, відновленні порушених прав чи інтересів фізичних та юридичних осіб, інтер-

есів держави. До таких суб'єктів, крім місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій та їх посадових осіб, вперше віднесені громадяни та об'єднання громадян. Таким чином, закон створює умови для участі інститутів громадянського суспільства в реалізації громадського моніторингу за діяльністю органів державної влади, в тому числі у сфері запобігання та протидії корупції, що дасть змогу посилити спроможність суспільства у сприянні зниженню рівня корупції в державі.

Важливим моментом Національної антикорупційної стратегії на 2011–2015 роки є взаємодія об'єднань громадян з органами державної влади і органами місцевого самоврядування у сфері формування та реалізації державної антикорупційної політики, підтримка антикорупційних заходів держави громадянським суспільством, поєднання зусиль держави і громадськості у подоланні корупції як системного явища в усіх сферах суспільного життя.

Таким чином, законодавство України визначило шлях взаємодії органів влади та органів місцевого самоврядування з громадськістю. Однак на даний час немає чіткої стратегії системної взаємодії влади з громадськістю щодо подолання корупції як системного явища. Тобто законодавством України передбачено залучення громадськості до спільних дій, а на практиці це не виконується. Враховуючи цей факт, можна зробити висновок, що законодавство у сфері антикорупційної політики не виконується повною мірою.

Президент України Віктор Янукович у Національній антикорупційній стратегії на 2011–2015 роки наголосив, що “корупція в Україні набула ознак системного явища, яке поширює свій негативний вплив на всі сфери суспільного життя, все глибше укорінюючись у повсякденному житті як основний, швидкий та найбільш дієвий протиправний засіб вирішення питань, досягнення певних цілей. Масштаби поширення корупції загрожують національній безпеці України. Це потребує негайного вжиття системних та послідовних заходів”.

Однак за час існування Національного антикорупційного комітету досі не створено громадської ради для врахування громадської думки в роботі комітету, в тому числі при підготовці пропозицій щодо вдосконалення законодавства у сфері запобігання та протидії корупції. Зокрема, Національний антикорупційний комітет не має навіть окремої пошто-

вої адреси, куди кожен громадянин міг би звернутися з листом. За листом Міністерства юстиції України, який був отриманий на запит нашого Комітету по боротьбі з корупцією та захисту прав, на даний час формується склад громадської ради з числа представників інститутів громадянського суспільства, які подали заявки на участь у її роботі. Однак ця інформація ніде в засобах масової інформації не поширена, і немає конкретних строків формування громадської ради. Сама роботи Національного антикорупційного комітету досить неактивна.

Дуже важливо залучати громадськість до участі в формуванні пропозицій щодо вдосконалення проектів нормативно-правових актів, у громадських слуханнях тощо.

Отже, в частині реалізації Конвенції ООН проти корупції необхідно:

1) органам державної влади та органам місцевого самоврядування: розробити таку систему взаємодії громадськості з органами влади у сфері боротьби з корупцією, яка буде виконуватися на практиці; активніше залучати інститути громадянського суспільства до участі в нормотворчій діяльності на державному і місцевому рівнях; створити антикорупційний орган, який здійснюватиме нагляд за реалізацією Національної антикорупційної стратегії за участю громадськості;

2) Національному антикорупційному комітету, Комітету Верховної Ради України з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією та іншим уповноваженим органам з питань антикорупційної політики запровадити постійну систему навчання, проведення лекцій, семінарів, “круглих столів” тощо у сфері боротьби з корупцією для всіх організацій, підприємств, об'єднань громадян, які беруть участь у протидії та подоланні корупції як системного явища.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, оскільки час вже закінчується, дуже хотілося б, щоб наступні промовці вносили конкретні пропозиції. Ми сподіваємося, що зможемо використати ваші пропозиції у реформуванні відповідної правової бази. Тому прохання не так лекційний матеріал викладати, як конкретні пропозиції вносити.

Слово надається Юрію Федоровичу Лавренюку, голові громадської організації “Всеукраїнська спеціальна колегія з питань боротьби з корупцією і організованою злочинністю”. Прошу.

ЛАВРЕНЮК Ю. Ф., голова громадської організації “Всеукраїнська спеціальна колегія з питань боротьби з корупцією і організованою злочинністю”.

Дякую, Валерію Ананійовичу. Шановні колеги, я коротко, з вашого дозволу, оскільки ми в регламент не вкладаємося.

Хочу зауважити, що вже виступили представники цілого ряду громадських організацій, але немає жодної конкретики. Насправді це пов'язано з тим, що немає консолідації роботи неурядових організацій. Тому що назва “комітет”... Як ви зауважили, комітетів безліч. На наш запит до Міністерства юстиції відповіли, що в Україні зареєстровано, якщо не помиляюся, 1420 громадських організацій під назвою “комітет по боротьбі з корупцією”. Але я не про це.

Що стосується участі і ролі неурядових організацій у системі запобігання корупції в державі. Тут багато говорили, що немає активізації у питаннях залучення неурядового суспільства. Я вважаю, що кожна неурядова організація сама має бути активною. Тобто кожен громадянин, кожен член неурядової організації має виявляти свою активну позицію, передовсім пропонуючи свої послуги органам державної влади та правоохоронним органам. Це моя особиста думка. Не правоохоронні органи повинні запитувати, хто у нас з неурядових організацій протидіє корупції, і запрошувати долучитися до роботи або звертатися “підкажіть, будь ласка”, а самі неурядові організації повинні пропонувати свої послуги, свою роботу, свої поради і підтримку. Критика в даному разі може негативно впливати на міжнародний рейтинг України у сфері запобігання та протидії корупції.

Наведу приклад. Як уже згадували, Україна за індексом сприйняття корупції на 152-му місці. Це не моя особиста думка, це думка наших міжнародних колег. Ми нещодавно повернулися з Грузії, перед тим були в Казахстані. І всі незадоволені рейтингами Transparency International щодо індексу сприйняття корупції. Всі погоджуються, що барометр корупції, який робить Transparency International... Там є певний опитувальник, за яким проводиться дослідження, дійсно, рейтинги є. Але індекс сприйняття корупції (ще раз наголошую, це не є моя особиста думка, це думка наших

колег з урядових і неурядових організацій країн – наших сусідів) формується невідомо ким і невідомо як. У даному звіті, який подано, не вказано, хто проводив це оцінювання. А індекс сприйняття корупції визначають незалежні організації, яким Transparency International це доручає. Так ось грузини виявили, що представники організації, яка їх оцінювала, жодного разу в Грузії не були, а двоє експертів були з Росії, яка має з Грузією політичний конфлікт. Тому я хотів би знати, хто оцінював Україну, бо це не просто 152-ге місце, яке нам дали, це обличчя нашої держави на міжнародному рівні.

Ще хочу наголосити ось на чому. Тут вносили пропозицію щодо запровадження роз'яснювальної роботи, формування у громадськості активної позиції у запобіганні протидії корупції. Але, знову-таки, хочу нагадати дані, які пан Мрачковський навів, що 34 відсотки громадян готові протистояти корупції, а 40 відсотків не вірять у можливість її подолання. То я вам скажу, що ці 40 відсотків – це люди, які підпадають під так звані подвійні стандарти: сьогодні вони готові боротися з корупцією, а завтра, якщо потрібно вирішити питання, він бере гроші і йде давати хабар. Тобто не те що вони не вірять, просто вони застосовують так звані подвійні стандарти, які потрібно силами неурядових і громадських організацій викорінювати. Це не завдання правоохоронних органів, це питання самосвідомості громадян, навіть тих, які не є суб'єктами корупційних правопорушень чи корупційних злочинів, а простих громадян, які свідомо готові давати хабар.

І останнє, щодо введення в навчальні програми шкіл і вузів антикорупційного курсу. Я цілком підтримую, це передбачено і програмою, яку ми реалізуємо у Вінницькій області. Ми вже створили аналогічну програму і у Волинській області. Тобто ці обласні центри із залученням активу державних службовців та органів місцевого самоврядування (у даному разі обласної ради) розробили регіональні програми, щоб самостійно громадою із задіянням можливостей правоохоронних органів, неурядових організацій знижувати рівень корупції.

Ніхто не веде мову про активну боротьбу, що зараз ми дістанемо шашки і почнемо всіх карати. Мова йде про зниження рівня корупції, а це, перше, посилення превенції, профілактично-роз'яснювальної роботи, у чому, на мою думку, неурядові організації мають відігравати ключову роль.

Ми звернулися з таким проханням до Міністерства освіти і науки, молоді та спорту. Минулого року, після нашого повернення з Парижа, де проводилася моніторингова зустріч, до нас приїздив директор департаменту освіти Організації економічного співробітництва та розвитку. Він запропонував нам: “Давайте, – каже, – ми проведемо оцінку рівня корупції в Україні”. Вже минув рік, Міністерство освіти і науки досі не надало відповіді на наш офіційний лист. Міжнародна організація хоче провести оцінку – не для того щоб розкритикувати, а щоб дати рекомендації. У відповідь – реакції нуль, міністерство повністю забарикадувалося. Тому я вважаю введення цих програм неактуальним. Насамперед потрібно оцінити саме Міністерство освіти і науки.

І на завершення – найбільш актуальне, що болить неурядовим організаціям. У нас досі не розроблений механізм захисту осіб, які повідомляють про корупційні правопорушення. Законом передбачено: “Державний захист осіб, які надають допомогу в запобіганні і протидії корупції, здійснюється відповідно до Закону України “Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві”. Хтось хоч один приклад може навести? Немає у нас практичного впровадження цієї статті закону. Саме тому, може, й немає повідомлень, бо громадяни не відчують себе захищеними. Це теж один з основних аспектів.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, ми врахуємо ваші зауваження і пропозиції, вони доволі цікаві. Зокрема, теза щодо просвітницько-профілактичної роботи громадських організацій. Це незаперечно. Водночас ви наштовхнули нас на таку думку: 1400 громадських організацій, які борються з корупцією, – це не надто багато для України? І ми, напевно, звернемося до міністра юстиції, щоб він нам роз’яснив, як реєструються такі організації, які у них програми, чим вони взагалі займаються, і який ККД їхньої роботи. Дякуємо.

Слово надається Богдану Миколайовичу Якимюку, голові правління громадської організації “Антикорупційна рада України”. Прошу.

ЯКИМЮК Б. М., голова правління громадської організації “Антикорупційна рада України”.

Дякую за увагу. Шановні колеги, учасники “круглого столу”! Дозвольте подякувати за організацію такого заходу, на якому порушено одне з найважливіших питань – розв’язання глобальної проблеми корупції.

Можна погодитися з думками, які лунали сьогодні, що превентивна робота є головною. Однак давайте замислимося, скільки громадських організацій в Україні взагалі знають про існування Конвенції ООН проти корупції, не кажучи вже про пересічних громадян. Це теза перша.

Теза друга. Давайте реально подивимося на ситуацію. Ось ми кажемо: будемо боротися з корупцією. Це нагадує мені боротьбу з раковою пухлиною, коли застосовують хіміотерапію і невідомо, що скоріше загине – рак чи організм.

Тому дозвольте мені подивитися на нинішню ситуацію трохи з іншого боку і представити вам свою доповідь, яка коротко опише основні моменти, які, на мою думку, мають стосуватися і активної позиції Організації Об’єднаних Націй в реалізації Конвенції ООН проти корупції на національному рівні.

Україна як одна з держав – засновниць Організації Об’єднаних Націй і досі залишається дуже корумпованою країною, про що, зокрема, свідчать рейтинги вимірювання корупції. Різні рейтинги. Причиною цього є і об’єктивні, і суб’єктивні фактори, але головне, що реалізація Україною суспільно значущого курсу на боротьбу з корупцією триває. У цьому контексті непересічну роль має відігравати процес впровадження Конвенції ООН проти корупції, яка ратифікована і набрала чинності для України. Однак, за нашими оцінками, ця діяльність ще не отримала потрібного розвитку на національному рівні.

Невирішеним є й питання організації активної участі громадськості в цьому процесі. Зауважте, що в Конвенції ООН проти корупції відводиться дуже важливе місце інститутам громадянського суспільства і ролі, яку вони відіграють у цьому процесі. Тому ми з великим сумнівом сприйняли звістку про те, що група представників урядів на засіданні Антикорупційного саміту ООН, який нещодавно відбувся в ході конференції в Марокко, заблокувала участь громадянського суспільства у здійсненні контролю за реалізацією глобальної Конвенції проти корупції, поставивши під сумнів її ефективність.

Стурбованість у нас викликає і той факт, що наразі у розпорядженні представництва ООН в Україні немає цілісного проекту антикорупційного

спрямування, який дав би можливість істотно підвищити ефективність впровадження Конвенції, поглибити суспільне розуміння її необхідності, долучити і згуртувати представників всіх секторів навколо процесу її реалізації. Маємо констатувати, що на тлі всебічного поширення Конвенції ООН проти корупції у світі, сама Конвенція, її принципи та механізми впровадження є недостатньо представленими і розкритими для української громадськості. Свідченням цього є також те, що на даний час лише декілька українських неурядових організацій виявили бажання стати членами міжнародної антикорупційної коаліції КООНПК (UNCAC), завданнями якої є просування ратифікації, реалізації Конвенції ООН проти корупції та здійснення моніторингу за ходом її виконання.

Натомість дуже позитивними зрушеннями ми вважаємо введення в дію Управлінням ООН з питань з боротьби з наркоторгівлею та злочинністю ініціативи StAR (Stolen Asset Recovery) щодо повернення вкрадених активів, антикорупційного трек-порталу, антикорупційної правової бібліотеки та застосування таких інноваційних способів запобігання корупції, як антикорупційні візуальні ігри тощо. Зважаючи на практичну орієнтованість цих заходів, їх популяризація, адаптація та застосування в Україні також сприяли б зменшенню рівня корупції.

На особливу увагу заслуговує робота нещодавно створеної за підтримки ООН Міжнародної антикорупційної академії, метою якої є забезпечення спеціалізованої освіти у сфері запобігання та протидії корупції для професіоналів і практиків з усіх сфер діяльності. Проте через низку обставин організаційного та фінансового характеру її послуги поки що залишаються недосяжними для більшості представників України.

Ми вважаємо за необхідне вишукати можливості для розроблення та впровадження в Україні із залученням різних сторін, передусім громадянського суспільства, яке є головним елементом у боротьбі з корупцією:

проведення кампаній щодо формування в суспільстві позиції нетерпимості до корупції та популяризації ідеї боротьби з корупцією за сприяння активній участі представників різних секторів у процесі впровадження Конвенції ООН проти корупції та моніторингу за її виконанням;

вироблення і дотримання дієвих механізмів реалізації Конвенції ООН проти корупції на національному рівні;

створення постійно діючого майданчика для підвищення кваліфікації у сфері протидії корупції в регіоні, а також організація обміну кращими

практиками та застосування сучасних інноваційних методів боротьби з корупцією;

видання тематичних публікацій з актуальних питань щодо посилення громадської обізнаності.

З метою належного впровадження Конвенції ООН проти корупції в Україні слід консолідувати зусилля громадянського суспільства в нашій державі, об'єднавши цілеспрямованих, компетентних і небайдужих фахівців з різних галузей в напрямі боротьби з корупцією та виховання доброчесності в Україні.

Напередодні Міжнародного дня боротьби з корупцією, який відзначається 9 грудня, хочу наголосити, що ООН, українська влада і наші колеги з інших неурядових організацій можуть розраховувати на конструктивну роботу і активну підтримку з боку Антикорупційної ради України. У свою чергу, ми сподіваємося, що наші ініціативи будуть враховані.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні друзі, час вичерпано, є пропозиція надати по 1 хвилині заступнику Генерального прокурора, Рябошапці Руслану Георгійовичу, який представляє Секретаріат Кабінету Міністрів України, народному депутату України першого скликання Гудимі Олександрю Васильовичу і вашому покірному слугі. Таким чином, 4 хвилини. І Олійник Олег Володимирович теж просить хвилину. Домовилися.

Прошу, Михайле Івановичу.

ГАВРИЛЮК М. І. Шановні учасники нашого зібрання! Безперечно, хотілося б надати інформацію у присутності Григорія Омеляновича Омельченка. Я хотів би довести до вашого відома повну об'єктивну інформацію щодо святкування працівниками прокуратури нашого професійного свята. Воно відбувалося в їдальні Кабінету Міністрів. Його проведення було організовано за рахунок коштів працівників, які були там присутні, і частково за рахунок коштів нашої профспілкової організації. Те, що говорив тут Омельченко, що в якихось ресторанах і таке інше, – це повна нісенітниця і не відповідає дійсності.

Тут присутні представники громадських організацій. На вашу вимогу щодо коштів, витрачених на святкування, ми готові надати не тільки письмову інформацію, а й відповідні документи на підтвердження.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Михайле Івановичу.

Рябошапка, прошу.

РЯБОШАПКА Р. Г., заступник директора Департаменту юридичного за без-печення Секретаріату Кабінету Міністрів України.

Дякую, пане Голово. Постараюся дуже коротко. Дякую вам насамперед за те, що в нашій країні продовжується традиція відзначення на високому політичному рівні Міжнародного дня боротьби з корупцією. Ми з тодішнім міністром юстиції Оніщуком два-три роки тому вийшли з такою ініціативою, і саме 9 грудня такий захід був організований. На жаль, ми втратили таку нагоду минулого року, і тому вам удвічі більше подяки за те, що ця традиція відновлена.

Дуже важливо, що основною темою сьогодні є діалог з громадськістю, так само, як і тема аналогічного зібрання два-три роки тому. І змушені констатувати, що, на жаль, ситуація відтоді не змінилася. Уряд звинувачує громадськість у тому, що нам немає з ким працювати, немає тих, хто може авторитетно презентувати думку населення, і немає інститутів, які були б виразниками думки громадянського суспільства.

Адже подивіться, чи багато є громадських організацій, за якими стоїть достатньо значна кількість громадян? Сьогодні Юрій Федорович сказав, що існує 1400 громадських організацій. А якщо запитати людину на вулиці, чи знає вона хоч одну громадську організацію, яка бореться з корупцією, хто вам що скаже? Чи багато громадських організацій у своєму складі мають справді авторитетних експертів, чия думка чогось варта? Їх можна перерахувати на пальцях однієї руки. Ось тому я й кажу, що є і проблема діалогу, в тому числі. Я не стверджую, що уряд ідеальний чи він робить все для того, щоб цей діалог існував. І тому, можливо, варто відійти від слів “допомагайте нам”, “сприйте нам”, “залучайте нас”, а більше зосередитися на тому, щоб повести за собою людей. Якщо за вами стоять люди, якщо ваш голос буде авторитетний, уряд, так само як і парламент, не зможе вам сказати “ні”.

І ще я хотів би попросити вас, шановний пане Голово, продовжити традицію спілкування з громадськістю і, можливо, провести ще один такий захід, присвячений комунікаціям між населенням, громадськістю і владою. А ще, можливо, окремо провести захід стосовно рейтингу Transparency International. Я брав участь у декількох засіданнях ГРЕКО, на яких були дуже серйозні скандали, пов'язані з параноєю, що існує навколо рейтингу “Індекс сприйняття корупції”. Багато країн протестували проти таких оцінок, у тому числі й президент ГРЕКО. Тому, я думаю, що це питання заслуговує на окрему дискусію. Не вірю я, що в Україні ситуація гірша, ніж у Руанді, хоча б тому, що в нашій країні набагато більша частка населення вміє читати. Ну, це лірика, у мене все.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Руслане Георгійовичу.

Слово має Гудима Олександр Васильович, народний депутат України першого скликання. Олександр Васильовичу, будь ласка, тільки тезово.

ГУДИМА О. В., народний депутат України першого скликання.

Шановний Голово! Шановні учасники зібрання! Я хочу поділитися практичним досвідом боротьби з корупцією. Так, у столиці вже шість років функціонує громадська організація, яка бореться з протиправною забудовою, – Комітет захисту Печерська проти мародерів. На жаль, я сам за цю боротьбу є переслідуваним, 21 місяць сиджу на підписці про невізд.

Всупереч твердженням Кабінету Міністрів, Президента, від яких ми отримуємо підтримку, борються проти самого Прем'єр-міністра і Президента міліція та прокуратура. У мене є лист за підписом пана Гаврилюка, який не розуміється на деяких питаннях, але своїми підписами “кришує” корупційні діяння в Києві...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олександр Васильовичу, ми з вами...

ГУДИМА О. В. Закінчую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні, ні, ви завершите, але ви не зовсім послідовні. Ми з вами домовилися про те, що ми зустрінемося в комітеті, обговоримо це питання і звернемося до Генерального прокурора.

ГУДИМА О. В. Добре. Розвиваючи нашу ініціативу, ми пішли шляхом створення громадських комітетів допомоги Президенту у боротьбі з корупцією. Повірте, люди готові підтримати владу, але їм потрібна підтримка з боку органів, які підпорядковані першим особам держави. На жаль, такої підтримки громадянське суспільство не має.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Олександр Васильовичу. І я готовий вас підтримати, що поки що справді немає діалогу між владою і громадянським суспільством, на жаль. Для того ми й проводимо сьогоднішній “круглий стіл”, щоб налагодити цей контакт. Це дуже важливо.

Олегу Володимировичу Олійник, прошу вас до слова. Представник правління громадської організації “Асоціація правників України”. Так, Олегу Володимировичу? Прошу вас.

ОЛІЙНИК О. В., член правління Всеукраїнської громадської організації “Асоціація правників України”.

Так, а ще я очолюю громадську раду при Міністерстві надзвичайних ситуацій України. Щиро дякую.

Добрий день, шановні колеги, громадяни України і громадяни з-поза меж України! Хотів би наголосити, що, як вже сказав Валерій Ананійович, я представляю спільноту правників України, а правники, за етимологією слова, – це люди вільної професії, які знають і практикують право заради врегулювання відносин людей у суспільстві. А відтак хотів би зауважити: крім того, що 9 грудня ми будемо відзначати Міжнародний день боротьби з корупцією, це проблема, яку ми сьогодні розглядаємо на засіданні “круглого столу”, вирішення цієї проблеми залежить від того, що відзначається 10 грудня, яке визначено як Міжнародний день прав людини, оскільки раніше, до прийняття Конвенції ООН проти корупції, а саме 10 грудня 1948 року була прийнята і проголошена Загальна декларація прав людини.

Як правник саме в цьому я бачу на сьогодні шлях вирішення всіх наших проблем. А саме у визнанні того, що задекларовано у статті 1 Загальної декларації: “Всі люди народжуються вільними і рівними у своїй гідності та правах. Вони наділені розумом і совістю і повинні діяти у відношенні один до одного в дусі братерства”.

Тож чому сьогодні, наприклад, не діє у нас принцип верховенства права? Чому в Україні поширена корупція? Чому ми, українці, йдемо шляхом корупції? Це і причина, і наслідок. Тому заклик має бути: “Зупини корупцію!”. Просто не йди корупційним шляхом, а йди шляхом визнання людини в Україні.

Що ми, правники, робимо? Очолюючи громадську раду при Міністерстві надзвичайних ситуацій, ми затвердили положення про громадську раду, яка не контролює владу, не бореться з корупцією, не проводить антикорупційні експертизи, а співпрацює з владою, зокрема з Міністерством надзвичайних ситуацій, з громадськістю на засадах доброго партнерства, за принципом верховенства людини, її любові, розуму, свободи, прав, обов'язків, відповідальності, безпеки, відповідно до якого людина є найвищою цінністю, а держава забезпечує її життєдіяльність за принципом “дозволено все, що не заборонено законом”, задля забезпечення прав, свобод, інтересів кожного, якщо при цьому не порушуються права, свободи, інтереси інших.

Шановні колеги, у нас діє Державна програма щодо запобігання і протидії корупції на 2011–2015 роки. Тепер ми, правники, працюємо над проектом Державної програми визнання та забезпечення дії верховенства права в Україні, готуємо законопроект про формування та реалізацію державної політики в Україні за принципом верховенства людини.

Шановні колеги, саме визнання верховенства людини в Україні державними людьми – це антикорупційний шлях. Бачите, колеги пропонують ввести в освітні програми пізнання дітьми, що таке корупція, що таке протидія корупції і боротьба з корупцією. На жаль, ми не говоримо про визнання верховенства права і верховенства людини в Україні. Верховенство права у нас не конкретизовано жодним нормативно-правовим актом. Воно виписано у статті 8 Основного Закону, і все. Там записано: “В Україні визнається і діє принцип верховенства права”. А конкретизації немає. Насправді, конкретизація є в прецедентній практиці Європейського суду з прав людини, яку нас зобов'язує застосовувати Закон України “Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини”.

Шановні колеги, саме таким шляхом нам треба іти, а не боротися з наслідком, яким є корупція.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Олегу Володимировичу.

Ну що, будемо завершувати? Шановні друзі, передовсім дозвольте подякувати вам усім за участь, особливо пані Елеонорі Валентайн. Спасибі всім, хто приїхав з регіонів і взяв активну участь в обговоренні.

Відчувається, що болить на душі. І хоч ми відстоюємо інтереси нашої держави і є патріотами України, маємо чесно визнати, що рівень корупції в Україні сьогодні, на жаль, не такий, як у Норвегії, Швеції, Фінляндії, Сінгапурі чи Канаді. А тому маємо визнати, перш за все перед самими собою, а не тільки перед світовим співтовариством, що 152-ге місце в рейтингу нашої держави, на жаль, відведено справедливо. Зокрема, критерії оцінки діяльності правоохоронних органів, на які орієнтуються ті, хто проводить відповідні дослідження, справді демонструють, що наша країна надзвичайно страждає від такого явища, як корупція. І тому на сьогодні просвітницька, профілактична робота, напевно, є наріжним каменем того, щоб усе-таки ми могли впливати на це вкрай негативне соціальне явище.

Крім того, я обіцяв поінформувати вас про те, що Комітет Верховної Ради України з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією намагається аналізувати, стежити за ситуацією. Прийнято Закон “Про засади запобігання і протидії корупції”. На виході закон про етику поведінки на публічній службі, вже з понеділка ми будемо пропонувати його на розгляд Верховної Ради. У нас готовий до розгляду, і ми також будемо пропонувати його на розгляд Верховної Ради, проект закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв’язку з прийняттям Закону “Про засади запобігання і протидії корупції”, де пропонуються зміни до 45 нормативно-правових актів у зв’язку з прийняттям антикорупційного законодавства. Вважаю, що це дасть змогу сформувати правову базу, яка забезпечить можливість більш ефективно боротися з таким явищем, як корупція. Народний депутат Олександр Григорович Рябека у своєму виступі говорив про Національну службу протидії корупції. Комітет наполягатиме, щоб Верховна Рада розглянула відповідний законопроект.

Ми поінформуємо Голову Верховної Ради про сьогоднішнє наше зібрання. Поінформуємо і Адміністрацію Президента, і Кабінет Міністрів, оскільки всі владні структури мають знати про те, чим ми займаємося, що робимо для того, щоб справді подолати або хоча б знизити рівень корупції.

І наостанок. Сьогодні день, який, за великим рахунком, об’єднав дві серйозні події – День місцевого самоврядування і Міжнародний день

боротьби з корупцією, до якого ми присвятили нашу сьогоднішню зустріч. З чим я вас від імені членів Комітету, від імені Голови Верховної Ради України і вітаю.

Дякую за участь. На все добре!

НЕВИГОЛОШЕНІ ВИСТУПИ

ЛПСЬКИЙ Д. В., заступник Голови Вищого адміністративного суду України.

Корупція в органах державної влади є великою соціальною загрозою, оскільки вона прямо або опосередковано впливає на суспільні цінності та підвалини державності. Тому держава, де влада характеризується високим рівнем корумпованості, не може вважатися ні демократичною, ні правовою, ні соціальною.

За масштабами поширеності корупції робляться висновки щодо ймовірності в державі політичних, економічних та соціальних ризиків, на підставі чого оцінюється місце держави у відомих та авторитетних міжнародних рейтингах.

Питання корупції в органах державної влади є однією з найгостріших проблем в Україні, без кардинального вирішення якої ефективний розвиток нашого суспільства неможливий. Негативний вплив корупції на розвиток України як демократичної держави полягає в тому, що її негативні наслідки виявляються в усіх без винятку сферах суспільного життя, що підриває довіру громадян до держави та державних органів.

Як відомо, 18 жовтня 2006 року Верховна Рада України ратифікувала Конвенцію ООН проти корупції. Цього ж дня ратифіковано Кримінальну конвенцію про боротьбу з корупцією, підписану від імені України 27 січня 1999 року у Страсбурзі, а також Додатковий протокол до цієї Конвенції, підписаний від імені України у Страсбурзі 15 травня 2003 року. Однак положення Конвенції ООН проти корупції в Україні на внутрішньодержавному рівні реалізовані ще не повністю, а лише частково. Це пов'язано з тим, що процес імплементації міжнародно-правових норм в українське законодавство не може бути одномоментним. Це складний і тривалий процес, де головним є спрямованість законотворчого процесу на виконання Україною своїх міжнародних зобов'язань у цій сфері.

Для вирішення питань щодо відповідності внутрішнього права міжнародним стандартам необхідно, на нашу думку, не переносити штучно непритаманні українському законодавству правові конструкції, а закріпити в нашому законодавстві концептуальні ідеї міжнародних правових актів, спрямовані на ефективну боротьбу з корупцією, а також на створення умов для співпраці держав у цій сфері.

Хотілося б звернути увагу на те, що в Конвенції ООН проти корупції зроблено акцент на посилення прозорості функціонування публічних та приватних інститутів, розвиток етичних кодексів та правил. Державам-учасницям рекомендується вжити заходів щодо посилення фінансового контролю та звітності.

Отже, нам слід зосередити увагу саме на реформуванні органів державного управління та державної служби, що є однією з основних складових адміністративної реформи, яка має на меті забезпечити доступність, прозорість та ефективність діяльності державного апарату. У свою чергу, інформаційна відкритість та прозорість діяльності державної влади створюють передумови для зниження рівня корупції та сприяють посиленню громадського контролю за діяльністю органів державної влади. Це завдання має вирішуватися передусім через належне правове забезпечення. Насамперед мова йде про створення відповідного адміністративно-процедурного законодавства, яке в Україні ще не розвинуто достатньо.

При цьому проведення адміністративної реформи не є короткочасним процесом, у кожній державі він триває багато років. Адміністративна реформа, що проводиться в Україні, має становити комплекс чітко вивірених, логічно вибудованих, цілісних і планомірних заходів, що вирішують, зокрема, такі завдання: розроблення чіткої, уніфікованої внутрішньої структури різних інститутів адміністративної системи; більш послідовне визначення обсягу і меж компетенції різних категорій державних службовців, державних органів та інших адміністративних структур з метою недопущення дублювання; формування дієвих механізмів відкритості адміністративної служби для громадян та інститутів громадянського суспільства.

Наостанок хотілося б зазначити, що, незважаючи на глобальний характер положень Конвенції ООН проти корупції та відсутність у держав-учасниць можливості робити застереження до її змісту, ця Конвенція є достатньо гнучким міжнародним інструментом у боротьбі проти корупції у кожній державі-учасниці.

МАЛЯР Г. В., заступник начальника відділу правових проблем митної справи Державного науково-дослідного інституту митної справи.

Президент України В.Ф. Янукович у своїй статті “Двадцять років України: Наш шлях лише починається” на честь 20-ї річниці незалежності

України зазначив: “Суспільство вже не перше десятиріччя важко долає радянську спадщину. Держава, хоч би як боляче це було визнати, часто програвала в розвитку сусідам. Корупція всі ці роки роз’їдала систему управління і не давала можливості вільно дихати українцям. Але, незважаючи на труднощі, головний крок уже зроблено: ми остаточно визначилися зі своїм майбутнім. Європейський вибір став основою зовнішньополітичної ідентичності України. А європейські цінності – основою нашого розвитку”.

Корупція не просто загрожує національній безпеці України, її рівень та поширення в органах влади підривають міжнародний авторитет нашої держави та гальмують, а іноді унеможливають інтеграційні процеси. Мета абсолютного усунення корупції як вкрай небезпечного соціального явища є недосяжною, разом з тим за наявності бажання і політичної волі держава здатна контролювати та стримувати зростання рівня корупції.

З проблемою корупції стикаються всі держави світу тією чи тією мірою. Останнім часом ми дедалі частіше стаємо свідками гучних скандалів навколо всесвітньовідомих компаній з приводу корупційних схем реалізації продукції на ринках держав, у тому числі членів ЄС (де рівень корупції значно нижчий за інші геополітичні регіони). Численні рейтинги міжнародних організацій доводять, що жодна країна світу не має нульового рівня корупції, тобто її відсутності.

Аналіз таких рейтингів демонструє, що безумовну роль у сприйнятті корупції відіграють: рівень економічного розвитку держави, особливості місцевого менталітету та історичний досвід. В Україні всі три зазначені фактори сприяли нинішньому розквіту корупції. І саме менталітет заважає нашому громадянському суспільству брати посильну участь у заходах протидії та запобігання корупції спільно з державою.

Проблему корупції неможливо подолати виключно зусиллями представників влади, адже є інша частина суспільства, яка покійно дає хабарі і замовчує такі факти. Не секрет, що корупційні злочини мають один з найвищих рівнів латентності. Правоохоронні органи не можуть ефективно протидіяти корупції, адже мають справу з одиничними повідомленнями про вчинення корупційних правопорушень на тлі тотальної корупції. Лише активна взаємодія влади і суспільства може забезпечити позитивні результати у справі боротьби з корупцією.

Не секрет, що докази у справах про корупційні правопорушення часто надаються інформаторами. Практика європейських країн у боротьбі з корупцією показала, що співпраця з інформаторами та забезпечення їх захисту є одним з важливих аспектів антикорупційної політики держави. Однак у самій Європі інститут інформаторів (whistleblower – той, хто свистить, хто б'є на сполох) у боротьбі з корупцією не надто ефективний. Успішний досвід у цьому напрямі мають США. Як повідомив президент Національного центру інформаторів США Майкл Кон, близько половини випадків корупції у США розкриваються за допомогою інформаторів. У США, окрім правового захисту, інформаторам виплачують винагороду та частину збережених для держави коштів, а також у суспільстві впродовж багатьох років ведеться просвітницька робота.

У статті 8 Конвенції ООН проти корупції зазначено, що кожна держава-учасниця згідно з основоположними принципами свого внутрішнього права розглядає можливість запровадження заходів і систем, які сприяють тому, щоб державні посадові особи повідомляли відповідним органам про корупційні діяння, про які їм стало відомо під час виконання своїх функцій. Логічно ця правова конструкція завершується у статті 33 необхідністю включення до своєї внутрішньої правової системи належних заходів для забезпечення захисту осіб, які сумлінно і на обґрунтованих підставах повідомляють компетентним органам про будь-які факти, пов'язані із злочинами, передбаченими цією Конвенцією, від будь-якого несправедливого поводження.

Однією з 25 рекомендацій GRECO Україні є встановлення чітких правил для всіх службовців публічної сфери щодо інформування про підозри у вчиненні корупційних діянь та запровадження захисту від негативних наслідків осіб, які добросовісно інформують про такі випадки (захист інформаторів), адже посадовці, які добровільно повідомляють керівництву про ймовірне корупційне діяння (інформатори), не мають спеціального захисту за законом. Такий захист є ключовим для перетворення обов'язку звітувати з порожнього поняття на наповнене змістом, тому він має бути створений.

Однак, на наше переконання, такий антикорупційний захід, як “захист прав осіб, які повідомляють інформацію” (стаття 33 Конвенції ООН проти корупції) є передчасним, а від того й малоефективним в Україні. Не всі антикорупційні заходи та інструменти, що пройшли випробовування в

інших країнах, можуть успішно застосовуватися в Україні. Варто врахувати історію, геополітичне розташування, особливості національного менталітету та багато інших факторів, що вирізняють Україну серед інших держав.

До етапу захисту інформаторів українське громадянське суспільство ще не пройшло етап формування позитивного сприйняття інформування та відчуття персональної відповідальності за приховування фактів про корупційні дії. Українське громадянське суспільство ще не згуртоване заради власного буття без корупції. Ніякий нормативно закріплений захист не переконає більшість наших громадян повідомити керівництву чи правоохоронним органам про корупційні дії.

Трагічна історія радянської доби спотворила сприйняття громадянами нашої держави особи, яка сумлінно сповіщає про вчинений злочин. Адже свого часу за доносами розстрілювали тисячі наших співвітчизників, а побоювання присутності “людини з КДБ” у трудовому колективі й досі привидом лякає наших громадян. Проблема колективної свідомості давно описана в науковій літературі, проте ніхто з борців проти корупції не роз’яснює нинішнім громадянам України різницю. Адже за часів сталінських репресій звинувачували людей у політичних злочинах, тобто злочинах проти Радянської влади, ідеології. Як гіркий осад з тих часів, інформаторів в Україні заведено зневажати, тоді як у цивілізованому світі людина, яка сигналізує про можливу злочинну діяльність чиновника, вважається добропорядним і сумлінним громадянином. По суті, замість того щоб відстоювати свої права та захищати себе від свавілля чиновників, наші громадяни грають у псевдомораль та замовчують відомі їм факти корупції.

Тож насамперед важливим антикорупційним заходом має стати робота з громадськістю. Необхідно змінювати колективну свідомість із стану заляканості на стан відповідальності за свою державу не лише представників влади, а й усіх членів суспільства. Лише спільна мета (і влади, і керованого нею населення) – розбудова повноцінної держави з ефективними державними механізмами сприятиме результативній боротьбі з корупцією. Тому громадські організації спільно з органами влади повинні роз’яснювати громадянам України різницю між доносами радянської доби і роллю інформаторів у боротьбі з корупцією.

Враховуючи тему “круглого столу” щодо оцінки здійснення Конвенції ООН проти корупції, варто зауважити необхідність врахування під час оцінювання стану суспільної свідомості, політичних та історичних особливостей.

Українське суспільство наразі не готове до сприйняття інституту інформаторів. Тому правовий захист інформаторів є передчасним і формальним заходом, який не дасть очікуваного результату. А передчасність впровадження такого інституту є небезпечною.

Захист інформаторів має стати важливим антикорупційним заходом, як того вимагають від України міжнародні організації, але цьому має передувати робота з виховання громадської свідомості у дусі осуду того, хто вчинив корупційний злочин, а не того, хто про це повідомив, та позитивного сприйняття інформування. Україна має клопотати про можливість поетапного виконання (чи за спеціальним планом) тих зобов'язань, ефективного виконання яких неможливе через об'єктивні обставини, аби їх невиконання не псувало і без того зіпсований імідж держави.

СПИСОК УЧАСНИКІВ ЗАСІДАННЯ

АНДРІЄВСЬКА Вікторія Йосипівна	спеціаліст зі зв'язків із громадськістю Офісу Координатора системи ООН в Україні
БЕВЗ Валерій Ананійович	Голова Комітету Верховної Ради України з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією
БЕРДІСВ Берді	помічник Постійного представника Організації Об'єднаних Націй в Україні
БЕРДНІКОВА Катерина Вадимівна	помічник-консультант народного депутата України
БЕШТА Андрій Петрович	заступник директора Департаменту міжнародних організацій Міністерства закордонних справ України
БИЦЮРА Леонід Олексійович	голова постійної комісії Тернопільської обласної ради з питань законності та правової політики, здійснення демократичного цивільного контролю над Воєнною організацією і право охоронними органами держави
БРИГА Ольга Геннадіївна	заступник голови правління громадської організації “Філософія серця”
БУДЖЕРАК Олександр Олександрович	заступник Голови Комітету Верховної Ради України з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією
ВАЛЕНТАЙН Елеонора	директор Програми сприяння Парламенту II
ВЕРНИДУБОВ Іван Васильович	голова підкомітету з питань законодавчого забезпечення боротьби з організованою злочинністю і корупцією та імплементації світових антикорупційних стандартів Комітету Верховної Ради України з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією

ВОЛЬФОВСЬКА Юлія Валеріївна	асистент проекту Програми розвитку ООН в Україні
ГАВРИЛЮК Михайло Іванович	заступник Генерального прокуратора України
ГАРАЩЕНКО Марина Вікторівна	адміністратор інформаційних ресурсів Програми сприяння Парламенту II
ГРИГА Юлія Володимирівна	голова правління громадської організації “Філософія серця”
ГРИГОР’ЄВА Інна Владиславівна	спеціаліст з правових питань Департаменту юстиції Сполучених Штатів Америки
ГРИЦІВ Михайло Іванович	суддя Верховного Суду України
ГУДИМА Олександр Васильович	народний депутат України першого скликання
ДАНИЛЮК Анна Віталіївна	консультант з питань співпраці між громадським та приватним секторами Офісу Координатора системи ООН в Україні
ДЕРКАЧ Дмитро Борисович	керівник служби зовнішніх зв’язків Представництва Світового банку в Україні
ДІЧЕК Олександр Іванович	президент громадської організації “Міжнародна антитерористична єдність”
ДМИТРЕНКО Олена Борисівна	голова постійної комісії Чернігівської обласної ради з питань законності, правопорядку, регламенту та депутатської етики
ДМИТРІЄВ Михайло Володимирович	помічник начальника управління Головного управління по боротьбі з корупцією та організованою злочинністю Центрального апарату Служби безпеки України

ДОРОШЕНКО Геннадій Володимирович	голова постійної комісії Сумської обласної ради з питань розвитку місцевого самоврядування, територіального устрою, депутатської діяльності, регламенту, законності та правопорядку, зв'язків з громадськістю і інформаційної політики
СПУР Григорій Володимирович	голова постійної комісії Одеської обласної ради з питань правової політики, забезпечення законності та правопорядку, боротьби з організованою злочинністю та корупцією
ЗАНФІРОВ Максим Вікторович	заступник начальника управління Генеральної прокуратури України
ЗЕЛЕНКО Євген Анатолійович	координатор зв'язків із громадськістю та роботи зі ЗМІ Програми ООН в Україні
ЗІМБАЛЕВСЬКИЙ Олег Владиславович	керівник громадської організації “Громадянська позиція часу”
ІГНАТКО Василь Степанович	голова постійної комісії Закарпатської обласної ради з питань законності і правопорядку
ІЛЛЯШ Іван Якович	оглядач газети “Голос України”
КАЛЕНЮК Дар'я Миколаївна	менеджер програм проекту UNITER (Об'єднуємося заради реформ)
КАЛЮЖНЯК Анатолій Миколайович	заступник начальника Головного управління по боротьбі з корупцією та організованою злочинністю Центрального управління Служби безпеки України
КЕККІ Франческо	спеціаліст по боротьбі з корупцією Регіонального центру Програми розвитку ООН
КЛИМОВИЧ Оксана Володимирівна	експерт громадської організації “Центр європейської інтеграції”

КОВАЛЬ Роман Миколайович	асистент системного адміністратора Програми сприяння Парламенту II
КОТЛЯР Дмитро Миколайович	радник Антикорупційної мережі для країн Східної Європи і Центральної Азії Організації економічного співробітництва та розвитку
КОХАН Галина Вікторівна	експерт з публічної політики громадської організації “Творче об’єднання “ТОРО”
ЛАВРЕНЮК Юрій Федорович	голова громадської організації “Всеукраїнська спеціальна колегія з питань боротьби з корупцією і організованою злочинністю”
ЛІПСЬКИЙ Дмитро Володимирович	заступник Голови Вищого адміністративного суду України
МАЛЯР Ганна Василівна	заступник начальника відділу правових проблем митної справи Державного науково-дослідного інституту митної справи
МАНУХІН Валерій Костянтинович	голова постійної комісії Кіровоградської обласної ради з питань регламенту, депутатської етики, законності, зв’язків з органами місцевого самоврядування та адміністративно-територіального устрою
МАСЯЙКІН Герман Іванович	голова постійної комісії Дніпропетровської обласної ради з питань забезпечення правоохоронної діяльності
МРАЧКОВСЬКИЙ Віталій Станіславович	голова постійної комісії Вінницької обласної ради з питань зміцнення законності, правопорядку, боротьби з корупцією, охорони прав і свобод громадян
ОЛІЙНИК Олег Володимирович	член правління громадської організації “Асоціація правників України”

ОМЕЛЬЧЕНКО Григорій Омелянович	голова підкомітету з питань міжнародного співробітництва у сфері боротьби з організованою злочинністю і тероризмом та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом Комітету Верховної Ради України з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією
ОСИКА Ігор Миколайович	експерт Інституту прикладних гуманітарних досліджень
ПАНОВА Елена	заступник директора Представництва Програми розвитку ООН в Україні
ПЕСКОВ Владислав Ігорович	громадський діяч, член об'єднання неурядових організацій “Громадське Партнерство “За добросовісні державні закупівлі”
ПРОКОПЧУК Валерій Олексійович	голова постійної комісії Житомирської обласної ради з питань законності, правопорядку і прав людини
ПШОНКА Артем Вікторович	заступник Голови Комітету Верховної Ради України з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією
РУДЕНКО Марина Олександрівна	менеджер програм громадянського суспільства Програми сприяння Парламенту II
РЯБЕКА Олександр Григорович	голова підкомітету з питань законодавчого забезпечення антикорупційної політики, контролю за дотриманням прав громадян, взаємодії з громадськими та іншими організаціями Комітету Верховної Ради України з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією
РЯБОШАПКА Руслан Георгійович	заступник директора Департаменту юридичного забезпечення Секретаріату Кабінету Міністрів України

СВАВОЛЯ Юлія Володимирівна	спеціаліст з питань координації роботи агенцій ООН в Україні
СЕМИДІДЬКО Андрій Андрійович	виконавчий директор громадської організації “Антирейдерський союз підприємців України”
СІВАКОВ Леонід Миколайович	голова постійної комісії Київської обласної ради з питань законності, правопорядку та боротьби з корупцією
СІВЕРС Роберт Валерійович	заступник директора Департаменту антикорупційного законодавства та законодавства про правосуддя Міністерства юстиції України
СКАРГА Галина Петрівна	голова правління громадської організації “Спілка сільських жінок України”
СКЛЯР Віктор Миколайович	начальник управління по боротьбі з корупцією та організованою злочинністю Головного управління Військової служби правопорядку Збройних Сил України
СОЛОВЙОВ Віктор Миколайович	завідувач відділом Управління експертно-аналітичного забезпечення Апарату Ради національної безпеки і оборони України
СОРОКІН Сергій Миколайович	заступник начальника Управління внутрішньої безпеки Державної податкової служби України
СОРОЧИК Юрій Юрійович	завідувач секретаріату Комітету Верховної Ради України з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією
СТУПНИЦЬКА Наталія Анатоліївна	менеджер проекту Програми ООН в Україні
СУПРУН Олександр Володимирович	голова громадської організації “Комітет по боротьбі з корупцією та захисту прав”

ТАРАСЮК Петро Кузьмич	голова постійної комісії Хмельницької обласної ради з питань законності, правопорядку та місцевого самоврядування
ТИХОНЮК Світлана Андріївна	головний консультант Управління з питань забезпечення зв'язків з Верховною Радою України Адміністрації Президента України
ФЕДОСОВ Едуард Вікторович	начальник Головного управління по боротьбі з організованою злочинністю Міністерства внутрішніх справ України
ФЕЛЬДМАН Олександр Борисович	голова підкомітету з питань забезпечення прав і свобод людини та співпраці з правозахисними органами Комітету Верховної Ради України з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією
ФЕЩЕНКО Олексій Юрійович	перший заступник Голови Державної служби фінансового моніторингу України
ФІКС Єфим Зісьєвич	голова постійної комісії Верховної Ради Автономної Республіки Крим з нормотворчої діяльності, організації роботи Верховної Ради та зв'язкам з громадськістю
ФЛІГОНТОВА Вікторія Вікторівна	начальник відділу антикорупційної політики Головного управління з питань діяльності правоохоронних органів Адміністрації Президента України
ХАВАНСЬКА Тетяна Сергіївна	менеджер проектів Антикорупційної мережі для країн Східної Європи і Центральної Азії Організації економічного співробітництва та розвитку
ХАРЧИШИН Сергій Анатолійович	перший заступник начальника Головного управління Військової служби правопорядку Збройних Сил України

ХМАРА Олексій Сергійович	президент громадської організації “Творче об’єднання “ТОРО”
ШАБУНІН Віталій Вікторович	голова правління громадської організації “Центр протидії корупції”
ШАРІФУЛЛІНА Ольга Юріївна	директор громадської організації “Асоціація професійних підприємців”
ШВЕЦЬ Михайло Васильович	голова постійної комісії Луганської обласної ради з питань регламенту, депутатської діяльності, забезпечення прав громадян, свободи слова та інформації
ШЕВЧЕНКО Ніна Юріївна	президент міжнародного благодійного фонду “Відродження Віфсаїди”
ШТУРХЕЦЬКИЙ Сергій Володимирович	заступник голови постійної комісії Рівненської обласної ради з правових питань, гласності, депутатської діяльності, етики та регламенту
ЩЕРБІНІНА Юлія Олександрівна	старший програмний менеджер Програми розвитку ООН в Україні
ЯКИМЮК Богдан Миколайович	голова правління громадської організації “Антикорупційна рада України”
ЯРЕМЕНКО Сергій Петрович	заступник директора адміністративно-фінансового департаменту Головного управління державної служби України

ХРОНОЛОГІЯ

- 11 грудня 2003 р.** – підписання Україною Конвенції ООН проти корупції
- 18 жовтня 2006 р.** – ратифікація Верховною Радою України Конвенції ООН проти корупції
- 2 грудня 2009 р.** – здача Україною на зберігання ратифікаційної грамоти
- 1 січня 2010 р.** – набрання чинності для України Конвенції ООН проти корупції

АНТИКОРУПЦІЙНІ РЕСУРСИ

crimecor.rada.gov.ua	Комітет Верховної Ради України з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією
www.unodc.org	Управління Організації Об'єднаних Націй з наркотиків та злочинності
www.track.unodc.org	Інструменти та ресурси для розширення знань про боротьбу з корупцією (TRACK)
www.un.org.ua	Представництво Організації Об'єднаних Націй в Україні
www.undp.org.ua	Програма розвитку ООН в Україні

Декларації і конвенції Організації Об'єднаних Націй

http://www.un.org/russian/documents/instruments/docs_ru.asp

Конвенція Організація Об'єднаних Націй проти корупції

<http://www.unodc.org/unodc/en/treaties/CAC/index.tml#UNCACfulltext>

Керівництво для законодавчих органів щодо здійснення Конвенції Організації Об'єднаних Націй проти корупції

<http://www.unodc.org/unodc/en/treaties/CAC/legislative-guide.html>

Технічне керівництво щодо здійснення Конвенції ООН проти корупції

<http://www.unodc.org/unodc/en/treaties/CAC/technical-guide.html>

Правила процедури Конференції держав – учасниць Конвенції Організації Об'єднаних Націй проти корупції

<http://www.unodc.org/unodc/en/treaties/CAC/rules-of-procedure.html>

Підготовчі матеріали, що стосуються переговорів про розробку Конвенції Організації Об'єднаних Націй проти корупції

<http://www.unodc.org/unodc/en/treaties/CAC/travaux-preparatoires.html>